

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szobotica, SZERDA 1923. augusztus 15.

219. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lelbach-palota)

Magyarközösség

Kolozsvári lapokban olvassuk, hogy a minap tartották meg a választást Jósika Sámuel bárónak, a Magyar Párt volt elnökének halálával megüresedett kerületben. E kerület Csik, Udvarhely és Háromszék-megye járásából van összevonva, ahol megbonthatatlan egységben él a székelység. A kerületnek összesen 17535 választója van s a Magyar Párt hivatalos jelöltjével szemben a kormány jelöltjét választották meg. A választás alkalmával a 17535 választó közül összesen 4149 szavazott le. A Magyar Párt jelöltje megbukott, a kerületet a magyarság elvesztette s a magyar választók 75 százaléka nem szavazott.

Nem vigasztal a *solamen miseris*, ha s bojban a magyarok a társak. Jól tudjuk, a választás eredményéből csak akkor lehet helyesen következtetni a választók meggyőződésére és akaratára, ha leszámítjuk a választás eredményéből azt az állandó koefficienset, amit a választási rendszernek hibái és a hatalom kezelőinek befolyása teremt meg. De a választás mégis titkos volt s nem tudunk elgondolni olyan erőszakot, megfélemlítést, terrort, mely tizenháromezer magyart elnémitson akkor, ha ebben a tizenháromezer magyarban magyar lélek érez és magyar szív magyar ügyért dobog.

Nem vigasztal a *solamen miseris*, bár látván látjuk, hogy ennek a választásnak fájdalmasan általánosítható szimptomikus jelentősége van. A közömbösségbe fúlód bele minden föl-föltörékvő élniakarás, homokba vesz el minden kezdeményezés s minden kiáltó szó a pusztaságba. Csak a magyar sajtó az, mely fölkorba-csolja a letargiától megfertőzött lelkiismeretet, néha-néha fölzendül még egy-egy harangozó szó, de az is inkább már a holtaknak kijáró Szent Lélek harangja, mint a munka után pihenőre szólító. Fáradt gesztus, megválaszolhatatlan, konok miatt, boros poharak koccintása a válasz csupán minden hívó szóra. Magyar színházat kellene teremteni itt, vagy fenn kellene tartania magyar színházat ott, ahol a feledékenység, vagy a jóindulat maradéka megkegyelmezett, ki az, aki színházat épít, színházra költ, kinek nyílik meg zsebe és lelkiismerete, ha áldozatot követel a magyar kultúra. Ki vesz könyvet, ki támogat írókat, ki lesz előfizetője magyar folyóiratnak, ki adja pénzét kölcsön magyar kulturához fölépítésére? Ki adja munkáját a magyar szervezkedésnek, ki az, aki a magyar ügynek nemcsak reprezentánsa, de munkása is akar

lenni? A magyarság politikai szervezkedése még itt is, Erdélyben is gyerekcipőkben tipeg, egy pár lelkes, áldozatkész ember élesztője a szent tüzeknek, de nincs az a lelkeség, nincs az az áldozatkésztség, amelyik ezek összeműködő, egy akaratban, egy célban, egy ritmusban összedobbanó munkáját helyettesíteni tudja.

A sors változásai a közömbösség héjába burkolták a magyar lelket s ma még hiábavaló minden erőfeszítés, nem lehet feltörni a magyar lélek zárát. A Keletről hozott fátum birtokába vette ezt a lelket s a közömbösség minden szótól, minden cselekedettől eltiltja, amivel vitalitása bele tudna kapaszkodni a rohanó élet küllőibe. Hiába minden. Ahányszor magyar ügy, magyar érdek tá-

mogatást, pénzt, meghallgatást kért, süket csönd volt a válasz. Ahányszor a magyar jövő gondja össze akarta terelni a magyarokat: a magyar tömegek távol maradtak. Rettegve kell arra gondolnunk, hogy a magyarság kisebbségi jogait csak akkor fogják megadni, ha a hatalom birtokosai azt a saját jószántukból adják meg. Mert küzdeni, harcolni, szenvedni, áldozni, felelősséget vállalni senki nem fog. Ha a magyarság jövője attól függ, hogy a magyaroknak egyetlenegyszer el kell mulasztaniuk a kaszinói összefüvetelt, a kaszinói partit, egyetlenegyszer egy félóra be kell zárni műhelyt, irodát, üzletet s el kell eresztetni az eke szarvát, akkor, atyámfiai, soha nem lesz itt magyar iskola és magyar nincsetlen soha nem jut földhöz.

Németország beszüntette a jóvátételi szállításokat az SHS. királyságnak

A beográdi német követ hivatalosan bejelentette a szállítások megszüntetését

Beogradból jelentik: A politikai szünet egyelőre csak a belpolitikában hozott némi csendességet, míg a külpolitikai események egyre nagyobb mértékben foglalkoztatják a kormányt még Beogradban levő tagjait. Az olaszokkal Fiuméről folyó tárgyalások megszakítása, a jugoszláv-román határmegállapítás, a bolgár komitácik határmenti támadásai élénk megbeszélés tárgyát képezik a kormány tagjai között, a nap legfontosabb eseménye azonban von Keller beográdi német követ közlése volt, aki kedden hivatalosan bejelentette Ljuba Nesics külügyi államtitkárnak, a külügyminiszter helyettesének, hogy kormánya egyelőre nem tud eleget tenni jóvátételi kötelezettségének a SHS. királysággal szemben.

A nagyfontosságú külpolitikai események miatt kedden Beogradba táviratilag visszahívták Jankovics Velizár közlekedési minisztert, a miniszterelnök helyettesét, akinek elnökletével hoztaérkezése után a szerdai nap folyamán minisztertanácsot fognak tartani.

Németország nem tud szállítani

Kedden délelőtt von Keller beográdi német követ felkereste Ljuba Nesics külügyi államtitkárát a távollevő Nesics külügyminiszter helyettesét és kormánya nevében a következő kijelentést tette:

... Németország olyan súlyos gazdasági helyzetben van, hogy a birtokalmi kormány számára lehetetlenné vált a jóvátételi szállításoknak természetben való teljesítése. A Ruhrvidék megszállása miatt Németország saját szükségletének fedezé-

erre a célra lefoglalni.

Mint Athénből jelentik, az athéni német követ kedden Alexandris görög külügyminiszterrel is közölte a Görögországnak járó jóvátételi szállítások beszüntetését.

A szófiai követ Beogradban

Beogradból jelentik: Milan Rakics szófiai követ kedden Beogradba érkezett, ahol a délután folyamán több mint kétórát tárgyalta Lázics Zsika belügyi államtitkárral, az államvédelmi osztály főnökével és Nesics Ljuba külügyminiszter-helyettesével. Rakics követ beszámolt a bolgár komitácik és a macedonsztoufucsik szófiai kongresszusának határozatairól és a bolgár bandáknak a SHS. királyság déli részei ellen intézett legutóbbi támadásairól.

Zsombolyát átadják Romániának

Kedden délelőtt Beogradba érkezett Kalafatovics tábornok, a vezérkar főnöke, aki Temesváron, az ottani katonai parancsnoksággal tárgyalásokat folytatott a jugoszláv-román határ rendezés ügyében. A tábornok a megállapodásokról beszámolt Nesics Ljubának, a külügyminiszter helyettesének, akivel közölte, hogy olyan értelmű megállapodást létesített, hogy Zsombolyát, Módos és Párkány községekért cserébe átadják Romániának.

A megállapodásról Nesics Ljuba táviratilag értesítette Nesics külügyminisztert és Pasics miniszterelnököt, akiknek hazatérése után fognak végleges döntést hozni a határrendezés ügyében.

A fiumei kérdés

Miután a jugoszláv-olasz paritásos bizottságok római tárgyalásai a felmerült nézeteltérések miatt megrekedtek, dr. Ribaras a jugoszláv bizottság vezetője és Antonievics római követ kedden Evienne le Bain franciaországi fürdőhelyre utaztak az ott tartózkodó Pasics miniszterelnökhöz és Nesics külügyminiszterhez.

Mint értesülünk, Olaszország azon az alapon hajlandó csak tovább tárgyalni, hogy Fiume állam kormányzását egy évig a két állam paritásos bizottsága együttesen intézze és ez alatt az egy esztendő alatt szerzett tapasztalatok alapján hozzanak csak döntést Fiume további sorsa tekintetében. Olasz részről a leghatározottabban visszautasítják azt a kívánságot, hogy a Baross-kikötőt és a Deltát az SHS. királyság kapja, amihez viszont Jugoszlávia föltétlenül ragaszkodik.

A jugoszláv paritásos bizottság az evienn le-baini megbeszélések után augusztus 21-én tartja legközelebbi ülését.

sére is behozatalra szorul. Emiatt Németország mindaddig nem képes a jóvátételi szállításokra, amíg a gazdasági csődből ki nem kerül.

A német követ a kormánya nevében tett kijelentés után kedden délelőtt Berlinbe utazott, hogy ott a kormánynak a jóvátételi szállításokról tartandó tanácskozásán résztvegyen.

Beogradi politikai körökben kínos feltűnést keltett Németország képviselőjének közlése, minthogy a kormány a költségvetésben számolt a német jóvátételi szállításokkal és ezeknek elmaradása tekintélyes összegek erejéig felborítja a költségvetés egyes tételeit.

A kormánynak Németország e váratlan lépésével szemben tanúsítandó magatartása tekintetében beavatott körökben beogradi munkatársunk a következő információkat kapta:

A beogradi kormány von Keller követ nyilatkozatát azonnal táviratilag közölte a jóvátételi bizottsággal, valamint Pasics miniszterelnökkel és Nesics külügyminiszterrel. A kormány egyelőre semmi hivatalos lépést nem tesz, hanem várja a jóvátételi bizottság döntését, egyben pedig érintkezésbe lép a szövetséges hatalmak kormányaival az együttes további akció ügyében.

A kormány körében megvan a győződés, hogy a jóvátételi szállításokat hamarosan újból megkezdje Németország, mert a szövetséges hatalmaknak módjukban áll megfelelő represszáliákkal kényszeríteni Németországot a szállításokra és jogában áll a német állami bevételek ötven százalékát is

Romániában leszálltak

a Novisadról megszökött repülő

Megkerült a repülőgép

A novisadi repülőosztagtól pár nappal ezelőtt aeroplánon megszökött két orosz emigránsztról, Loykov ezredesről és Kacsán századosról, akik — mint a vizsgálat megállapította — Oroszország felé vették útjukat, — hír érkezett Romániából.

A beogradi külügyminisztérium, amely már elhatározta, hogy diplomáciai úton fogja visszakövetelni az orosz tisztok által hazakommunizált repülőgépet, kedden értesítést kapott a román kormánytól, amely közölte vele, hogy az egyik *besszarbiai taluban, közvetlenül az orosz határ mellett egy aeroplánt találtak.* Az értesítés szerint a repülőgép valószínűleg azonos azzal az aeroplánnal, amelyen az orosz emigránsztrók Novisadról megszöktek. A román kormány közölte azt is, hogy a repülőgép pilótáit a csendőrség nem találta meg; *átzöktek gyalog az orosz határon.*

A repülőgépet a román kormány visszazárlítja Beogradba.

A vak gyilkos

kihallgatása

Rendőri vizsgálat a gyilkosság színhelyén

Sentáról jelentik: Kedden délelőtt hallgatta ki a sentai rendőrség Pánczél András vak koldust, aki vasárnap éjjel tizennyolc fejszecsapással megölte a vele egyházban lakó Bózsó Mihály vak koldust.

Pánczél a kihallgatás alkalmával azt vallotta, hogy Bózsó az utóbbi időben állandóan ingerelte, kifogást emelt családja ellen, naponta zsörtölődött, hogy nem viselik eléggé gondját és a megállapodásukat, — amely szerint Pánczélék Bózsót haláláig ápolják és ő ennek ellenében majd kis házikóját Pánczélékra fogja iratni — nem tartották be. Sőt heves veszekedések alkalmával felszólította őket, hogy hagyják el a házat — amely pedig már Pánczélék nevére volt iratva — mert kidoztatja őket.

Vasárnap este Bózsó ismét kiabál-

ni kezdett, hogy ellopták a vacsoráját, szidalmazta Pánczélét és a feleségét és kiutasította őket házából. Pánczél, aki különben is el volt már keseredve a szeszélyes vak viselkedése miatt, hirtelen felindulásában ragadta meg a kezéigébe eső kis faapritó baltát és egymásután tizennyolcszor, vadul vagdalózva a porlekedő Bózsóra sújtott, aki vérbeborulva, hangos jajkiáltással rogyott össze a konyhaajtó mögötti sarokban. Bózsó még egyre hörgött, torokból bő sugárban ömlött a vér, amikor Pánczél egy súlyos kalapáccsal összezúzta a vérben fetrengő vak koldus fejét.

Magyar szó a novisadi kiállításon

A terrorfiuk veszélyeztetik a kiállítás sikerét

A novisadi kereskedelmi és ipari körök szeretettel, gondnal és nem csekély anyagi áldozattal teremtették meg a novisadi iparkiállítást, amelynek az a feladata, hogy a vajdasági termelést messze vidéknek és a külföldnek bemutassa.

A kiállításnak eddig kétségtelen sikere van, ami főleg arra vezethető vissza, hogy akkor, amikor az előkészület munkája folyt, nemzetiségi és faji különbség nem választotta el azokat, akik önzetlenül dolgoztak a kiállítás létrehozásán.

A kiállítás megnyitása napján azonban elhangzott a súlyos panasz. Bepanaszolták Kojics miniszternek, hogy a kiállítók és a közönség egy jó része az egymással való érintkezésben magyar és német nyelvet használ.

A miniszter úgy látszik nem fél a novisadi terroristák hatalmától, mert indignálódva utasította vissza a panaszt s kijelentette, hogy úgy a kiállítás területén, mint bárhol egyebütt, mindenki azt a nyelvet használhatja, amelyet akar.

Kojics miniszternek ezuttal szerencséje volt. A hatalmas és megfélemlíthetetlen novisadi szervezetek sokkal kevésbé határozott kijelentésért is kiutasították már S. H. S. állampolgárokat Novisad területéről s erőszakosan végre is hajtották ezeket a kiutasításokat. A minisztert mégis respektálták annyira, hogy nem bántották, — noha okosan be-

A kihallgatás után megejtették a helyszíni vizsgálatot Beslics rendőrkapitány vezetésével. A ház, ahol a gyilkosság történt, alacsony, cserépfedeles, külvárosi nyomortanya. Az utcai fronton két zöld zsugátéres, apró ablak néz. A lakás kopott, szegényes, a földre szalma van szórva, amelyen még meglátszik, hogy nemrég kelt fel róla valaki. A konyhaajtó két szára véres, a földön mindenütt véryomok feketellenek. A tűzhely előtti sarokban megfektetett vértöcsa sötétlik. Itt végzett a vak gyilkos áldozatával.

Pánczélné bünrészessége nincs beigazolva. Egyelőre őrizetbe vették.

szélt és igazat mondott.

Azonban az, hogy Novisadon egy olyan kiállítás alkalmából, amelynek az volna a feladata, hogy külföldi vásárlókat is szerezzen a belföldi ipar számára, kifogásolják, hogy valaki németül, vagy magyarul beszél, nem igen kelt bizalmat a külföldi kereskedőkben.

Kojics miniszter kijelentésével úgy látszik még nincs elintézve az, hogy a kiállításon vevő és eladó olyan nyelven érintkeznek, ahogy tud és ahogy akar. Erre vall az, hogy vasárnap este az egyik nyilvános helyiségből a Chatnoire-ből menekülni kellett az ott lévő magyaroknak és németeknek, akik kiállítást nézni, venni, eladni utaztak Novisadra, nem pedig nemzetiségükért martiriumot szenvedni. A novisadi felelőtlenek a kiállítás megnyitását is alkalmasnak vélték, hogy botrányokkal és fenyegetéssel terrorizálták azokat, akik a kiállítás sikerét előmozdítani hivatottak.

Vasárnap este óta újabb botrányok nem voltak, mert úgy látszik maguk a novisadi szlávok hatottak oda, hogy a botrányokozók legalább átmenetileg kissé csendesebben viselkedjenek.

Ahhoz azonban, hogy az érdeklődők bátran és a biztonság érzetével utazhassanak Novisadra, s hogy a kiállításra fordított rengeteg áldozat eredményeket hozzon, szükséges volna, ha nem csupán miniszteri ki-

jelentés, hanem a novisadi rendőrség is garantálná, hogy a kiállításra az is bátran elutazhat, akinek nem adatott meg, hogy szerbül tudjon, s ha a novisadi rendőrfőkapitány kijelentené, hogy megakadályoz minden inzultust, ami azért érhet valakit, mert az anyanyelvén beszél.

A keddi napon körülbelül kétezzer ember tekintette meg a kiállítást, amelyen már eddig is olyan nagy volt a forgalom, hogy a kiállító cégek költségei az eddigi üzletek révén megtérültek.

Justh Gyula írógép- és írógépkatréz kiállításán nagy feltűnést keltett egy németországi kézi gyorsajtó, amelyen óránként 1000—1500 nyomtatványt lehet elkészíteni.

Münchenből a kiállításra érkezett Matzl tanár az Ost und Süd című illusztrált lap munkatársa. Szerdán Somborból és Osijekről különvontal érkeznek Novisadra a látogatók. Osijekről négyszáz kereskedő megy, ez alkalommal Novisadra.

Vasárnap a pénzügyi, földmívelésügyi és kereskedelmi minisztériumok államtitkárai tekintik meg a kiállítást.

Nagy érdeklődés nyilvánult meg a nemesített gabona-vetőmag iránt. A Csókai Magnemesítő Részvénytársaság eddig 10 vagon nemesített zabot és 5 vagon nemesített búzát adott el. A hódási kendergyár hét és fél vagon zsinetet helyezett el, egy beogradi kereskedő pedig egy napon harmincezer dinár értékű könyvre talált vevőt. Elkelt a kiállítás »Eternit«-pavillonja is. Mozgalom indult meg, hogy a Schumann és Bauer cég által kiállított monumentális szobrot Novisad városa vásárolja meg és azt a város egyik terén a névtelen katona emlékére állítsák fel.

A kiállítás a novisadi egészségügyi osztály vasárnap csecsemő-kiállítást fog rendezni, amelyre eddig ötven csecsemőt jelentettek be.

A vajdasági szállótulajdonosok, vendéglősök és kávéosk egyesülete 23-ikén egyesületük zászlószentelő-ünnepélyét tartják, 24-ikén pedig kongresszust rendeznek, amelyen a vendéglősök, beogradi központj szervezeteinek és a vendéglős kamarának megalapításáról fognak tárgyalni.

Író és közönség

Írta: Baedeker

Nem kell csodálni, hogy író és közönség sokszor nem értik meg egymást. Szinte kedvem volna azt mondani, hogy ez tulajdonképpen egészen természetes, s hogy író és közönség közt alapjában véve ez a normális állapot. Talán inkább az a bámulatos, hogy e kettő néha valamennyire megérti egymást, — néha annyira, hogy a kiadók belégzadagszanak.

Nincsen a világon még kétfajta lény, amely oly nagyon különbözne egymástól, mint az író és annak az ezerfeji szörnyetegnek minden egyes feje, amelyet közönségnek hívunk. Vagy mint az író és — Chamfort szerint — az az együgyű ember, akiből egy bizonyos mennyiség szükséges ahhoz, hogy legyen. (Combien faut-il de sots pour faire un public? — kérdezte ez a szellemes moralista.)

Elegyeledjél társalgásba evvszer, ha van kedved kísérletezni, rövid időközben egy íróismerősséddel és egy ugynevezett nyájas olvasóval, és bámulni fogsz, hogy minő ellentétes dolgokat fognak mondaní és mily különböző nyelven fognak beszélni. Valóban, nagyon kevés rokonságot fogsz köztük találni, sőt sokszor éppen semmit. S a velük folytatott beszélgetésből valószínűleg azt a benyomást fogod nyerni, hogy ezt a két embert jó lesz egymáshoz közel nem engedni, mert multhatatlanul összevesznek és isten tudja minő kárt tesznek egymásban. Ez alapjában két ellenség, és csakugyan jobb, ha távol tartjuk egymástól őket. Hát ilyen eltérő gondolkodás nem való együvé...

Az írónak, hogy jól érezze magát és bátran beszélhessen, olyan közönség

kellene, amely csupa íróból áll. — a közönségnek pedig, hogy irázandi élvezete legyen, olyan íróra volna szükség, aki maga is közönség. Mert az író a közönséges közönség zsenirozza, a publikumot pedig az irodalmi író nyugtalanítja, sőt bosszantja. Az írónak a publikum nem elég elmés és nem elég gő irodalmi, a közönségnek pedig az író nem elég értelmes és nem eléggé »közönség«-es. Az író merész, a közönség félnék; az író újító, a közönség maradó; az író vicces, a közönség komoly; az író kritikus, a közönség megnyugvó; az író liberális, a közönség konzervatív; az író költői, a közönség prózai (s néha az író prózai s a közönség költői. — ahogy íón); az író ilyen, a közönség olyan...

Micsoda érdekes folyamata az az eszmék cseréjének, a nézetek megegyezésének, a gondolatok körforgásának s az ellentétek kiegyenlítésének, hogy két ilyen ellenséges és egymástól minden tekintetben ellentétes lény, a homo sapiensnek e két legszélsőségesebb példány, valahogyan mégis megérti egymást? Hogy ez a megértés olykor egy száz-ezer (és még több) példányban megjelenő könyv formájában nyilatkozhatik meg? Hogy némely író már életében is megbecsülnek, s ha szorgalmasan ír negyven esztendőre — épp úgy megbecsülik, mint a tan-, adó-, egészség-, biztositási-, vasuti és egyéb felügyelőket, s esetleg még rendjellel is kitüntetik?

Azt olvastam valahol, hogy az író végre úgy hozzászokik a publikumához, mint ha az valami értelmes lény volna. Ez a hozzájárulás volna az oka annak, hogy a két ellenség néha ilyen jól megfér egymással? Vagy talán a közönség trenirozta hozzá magát az íróhoz, mint ha azok vele egyenrangú in-

telligens emberek lennének? Valószínűleg mind a két hadviselő félnek része van abban, hogy ilyen entente cordiale támadhatott köztük. Ha csupán a közönség változott volna át lassankint megértő olvasótáborra, aligha állott volna elő ez az eredmény, — s akkor se, ha egyedül az író sajátította volna el a publikuma hangját és — programját.

Mind a kettő sokat tanult és sokat tanult át író is, közönség is, amaz évezredek óta, amióta írnak és olvasnak, s főleg amaz évszázak óta, amióta könyveket nyomtatnak, — a közönség az író, az író pedig a közönség felé orientálódott, s e hosszú idő s e hosszú vajadás eredményeképp ma már az ellenséges állapot nem állandó, olykor egészen jóban vannak író és közönség. Ez utóbbi minden berzenkedés nélkül elolvassa amannak a merészsegeit (vagy ahogy a nyájas olvasó mondja: szemtelenségeit), sőt néha, a mikor leteszi a könyvet, azt is mondja: »Pompás! Ilyen jót már rég nem olvastam!« Amivel persze nem mondott valami nagyot, mert nem olvas valami igen régen, s nem olvasott mindössze se sokat...

Örökbéke persze nincs e két veszekedő lény közt, de a jó viszony néha jó sokáig eltart, s van olyan író is — ha nem valami nagyon kiváló —, aki egész pályáján végig nagyon jól kijön a közönségével, »mintha az valami értelmes lény volna.« De baj van mindig ha újfajta író bukkan föl az irodalom látóhatárán, aki új hangot üt meg, új hurokat penget, új témákkal és új gondolatokkal áll elő, s aki nem tudja vagy nem akarja tudni, hogy az író és a közönséget valamiféle genfi konvenció köti össze, hogy kimélni kell egymást, hogy dugarut (új eszméket,

új nyelvet, forradalmi lapokat, reformált esztétikát) nem szabad az irodalmi kikötőbe becsempészni, s annál kevésbé nyíltan, ahogy ő teszi, behozni. Ilyenkor aztán kitör a régi háborúság. A közönség elfelejti, hogy ő a nyájas olvasó, és féljajdul, haragszik az íróra (mert tért le a régi »egyenest« utról?), földhöz csapja a könyvet, összeszamarazza, össze is gazemberezi, s azt amit írt, értelmetlen zagyaléknak, hüdeses butaságnak mondja, — s az író is dühbe gurul, elkecsereedik, szidja a publikumot (mintha az nem is volna értelmes lény), irigyli magát a nemzetétől, azt állítja, hogy boldogtalan (ő is, a nemzete is), s — amint az költőknél szokás — jóslásokba bocsájtkozik. Megjövendöli, hogy majd egy későbbi generáció megérti őt, egy új nemzedék, amely okosabb, fölvilágosultabb és olvasni tudóbb lesz a mostaninál. S a jóvendőle néha teljesedik... Bizonyos idő múlva ő — már megöszülve bent az akadémiában vagy épp a diszshelyén — és a közönség, egy újabb, megértik egymást, s örömköznek egymástól.

S az eszmék cseréje, a nézetek megegyeztetése, az ellentétek elsimítása s a gondolatok egymásradiktálása halad, forog tovább, s a két ellenfél folyton békül, s időnkint, sokszor hosszú ideig is, a legjobb barátságban él egymással... S mentül jobban író sodik el az olvasó, aki lassankint megtanul irodalmilag és irodalmi formában gondolkodni, s mentül jobban tanul meg az író — a jellemtenél — az olvasók módjára írni és gondolkodni, annál könnyebb és annál biztosabb a kölcsönös megértés. Mennyire meg kellett tanulnia a publikumnak az írók zsargonját s mennyire kellett beilleszkednie az ő gondolatvilágukba, hogy megbarátkozhasson vel-

A szuboticali löverseny szeptember 2-án tartják meg

öt sikverseny és egy ügetőverseny
A díjak összege 28.200 dinár

A Suboticali Jockey-Klub augusztus 12-én tartott ülésében a löverseny napját szeptember hó 2-ikára, vasárnapra tűzte ki.

A versenynek hat programja lesz és pedig öt galopp-verseny és egy ügetőverseny. A kiosztásra kerülő díjak összege 28.200 dinárt tesz ki.

A löverseny programja a következő:

I. **Földművesek versenye.** Táv: 1400 méter. Nyitva minden három éves és idősebb ló részére, amely legalább június elseje óta van a jelenlegi tulajdonos birtokában. Azok a lovak, amelyek már versenyben győztek a versenyből ki vannak zárva. Súlykiegyenlítés nincsen.

Első díj 3000 dinár, második díj 1000 dinár, harmadik díj 500 dinár.

II. **Három éves télvérek versenye.** Táv: 1600 méter. Nyitva minden három éves tenyészcsoőr és kanca részére. Súlyterhelés 56 kg. Az 1923. évben futott sikversenyben elért minden győzelem után három kg. súlytöbblet. Olyan lovak, amelyek még versenyben nem futottak, öt kg. súlyengedményben részesülnek. Első díj 3000 dinár, második díj 1500 dinár, harmadik díj 500 dinár. Nevezési díj 100 dinár.

III. **Vigasz-verseny.** Táv: 1600 méter. Nyitva minden — sikversenyben eddig még helyezetlen — három éves és idősebb ló részére. Súlyterhelés három évesnél 56 kg., négy évesnél 60 kg., idősebb lovak részére 62 kg. Félvérek és olyan lovak, amelyek eddig versenyben nem vettek részt, 5 kg. súlykedvezményben részesülnek. Első díj 2500 dinár, második díj 700 dinár, harmadik díj 300 dinár. Nevezési díj 50 dinár.

IV. **Subotica város-díj versenye.** Táv: 2000 méter. Nyitva minden három éves és idősebb tenyészlő részére. Súlyterhelés három éveseknek 54 kg., négy évesek 58 kg., idősebb lovaknak 62 kg. Minden sikverseny-győzelem után 2 kg. súlytöbblet, 8 kg.-ig. Félvéreknek és eddig versenyben még nem futott lovak öt kg. súlyengedményt kapnak. Első díj 4000 dinár, második díj 1000 di-

dál a Bernard Shaw sajátosan paradox irásaival, s magával ezzel a hibertróval, akinél távolabb még sohase állott senkitől a közönség!

Hogy az írók mennyit haladtak az írás kezdetei óta, bajos megállapítani. A tisztelt íróársaim ma se írnak sokkal jobban, mint Homerosz idejében. (Főleg görögül.) De hogy a közönség azóta óriási haladt és növekedett, az kétségtelen, s az irodalom nagy virágzása talán inkább az ő érdeme, mint az íróké... Bármiként van, a viszonyuk most egészen türehető. Főleg az írók nagyon meg vannak elégedve a közönségükkel, amely kegyetlenül kritizálja, de igen szép példányszámokban fogyasztja őket. A régi ellenségeskedés — amelynek sztráki még ott csillámnia a hamu alatt — inkább látszik meg az olvasókon, akik az sokszor, valószínűleg akaratlanul is kiűz. Mert az író, aki néha elfelejti, hogy kivel van dolga, olykor valami logikusnak mond (ami mindig meglepő) vagy valami újat (amit nem szeret a t. c. publikum), s akkor a közönség is elfelejti, hogy fegyverszűnet, sőt béke van, s az elégedettségének olyan szavakkal ad kifejezést, amelyeket nem a legfinomabb ízlésű íróktól tanult. S nekem bizony gyakran elmegy e kedvem s a bátorságom az írástól, ha hallom, hogy nálam lelésebb írókat milyen könyörtelenül lebulyóznak és összegazembereznek a nyájias olvasók...

De aztán megbékülök, visszanyerem a kedvem és a bátorságomat az íráshoz, s tovább rovom a betűket, s elgondolom, hogy mi írók is már elég sok kellemetlenséget mondunk a publikumnak, amely csak adósságot fizet, amikor szid bennünket. Mert, ne tagadjuk, mi voltunk a békerontók. Mi voltunk azok, akik a veszekedést kezdtük...

nár, harmadik díj 500 dinár. Nevezési díj 100 dinár.

V. **Tiszti akadályverseny.** Táv: 3200 méter, hét akadállyal. Nyitva minden négy éves és idősebb ló részére. Súlyterhelés 4 éveseknek 64 kg., öt éveseknek 68 kg., idősebb lovaknak 70 kg. Az 1923. évben futott akadályversenyben elért minden győzelem után 3 kg. súlytöbblet. Olyan lovak részére, amelyek akadályversenyben eddig még nem futottak, 5 kg. súlyengedmény. Első díj 3000 dinár, második díj 1500 dinár, harmadik díj 700 dinár. Nevezési díj 100 dinár.

VI. **Kétfogatu ügetőverseny.** Táv: 2800 méter. Első díj 3000 dinár, má-

sodik díj 1000 dinár, harmadik díj 500 dinár. Nevezési díj 100 dinár.

Az ügetőverseny igen érdekesnek ígérkezik és a versenyintézőség ennél biztosan számít a Vermes Károly, Gerber, Sztipics, Rabstein, Piukovics stb. Istálló részvételére. A nevezési határidő augusztus 26-án este 6 órakor zárul. Jegyek elővetelben vált-hatók a *Desikó* dohánytözsdeben és a *Jedinstvo* papirkereskedésben. Helyárak: Páholy, első sor 150 dinár, második sor 100 dinár. Tribün-jegy 20 dinár. Állóhely 10 dinár.

A versenyre különvonat indul Paliáról 2 órakor. Suboticáról félháromkor. A verseny iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

Leszállítják a kiviteli vámokat

Exportőrök tanácskozása a külügyminiszteriumban

Beogradból jelentik: A pénzügyminiszteriumban a kiviteli vámok ügyében kedden konferencia volt, a bankok képviselőinek és a beograd exportőröknek részvételével, amely tanácskozáson *Stojadinovic* pénzügyminiszter is megjelent. Az exportőrök azt kívánták, hogy a gabona és nyersbőr kiviteli vámjait a kormány teljesen törölje. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy ennek a kívánságnak az idei kampányban még nem tehet eleget, hanem a jövő évre a kormány a gabona- és bőr nyers-

ményeket mentesíteni fogja a kiviteli illeték alól. Erre az évre a pénzügyminiszteriumban a kiviteli illeték tekintetében a következő tervezetet dolgozták ki: a gabona kiviteli vámját 30 dínarra, buzaliszttét 25, tengeri lisztét 20 és az árpaliszttét 10 dínarra szállítják le. A bőrök kiviteli vámját az eddigi exportilletékeknek a felére fogják csökkenteni.

E tekintetben a végleges döntést a pénzügyi gazdasági bizottság szerdai ülésén fogja meghozni.

Franciaország hajlandó korlátozni a Ruhr-megszállást

Kormány-nyilatkozatban fogja megállapítani az új német kormánynak teendő engedményeket

Első lépés a francia-német közeledésre

Párisi jelentés szerint *Della Rocca*, a francia külügyminiszterium politikai osztályának vezetője kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy

a francia kormány foglalkozik a Ruhr-megszállás esetleges korlátozásának a tervével.

A terv arra szolgál, hogy minden előzetes tárgyalás nélkül olyan kedvező helyzet elé állítsák Németországot, hogy *Stresemann* kancellár szakíthasson *Cano* merev politikájával.

A javaslat szerint egy további lépés a megszállás enyhítése volna, amelyről később tárgyalnának, hogy így a francia kormány tekintélyen se esne csorba, mivel a német passzív rezisztencia már előbb megszűnnék.

Egyelőre még bizonytalan a francia kormány-nyilatkozat formája, de azt hiszik, hogy a nyilatkozatban kifejezésre fogják juttatni, hogy

Franciaország nem kívánja Németország gazdasági romlását, sőt támogatni kívánja talpraállítást

és ezért megteszi az első lépést a közeledésre.

A francia külügyminiszteriumban — egy újabb párisi jelentés szerint — megerősítik, hogy

Franciaország hivatalos nyilatkozatot tenné a Ruhr-megszállás korlátozásáról, ha az új német kormány összetétele elégséges biztosítékot nyújt a jóvátételi kötelezettségekkel szemben tanúsítandó kedvezőbb magatartásra.

A nyilatkozat célja az új német kormánynak feladatát megkönnyíteni. A francia kormány elismeri, hogy a

passzív ellenállást föltétel nélkül megszüntetni nem lehet, mert ezáltal bármely kormány helyzete lehetetlenné válnék.

Egyéb jelek is mutatkoznak, hogy francia politikai körökben jó hatást keltett a kancellár változás. *Stresemann* személye ellen hivatalos körökben nincs elfogultság és a francia sajtó is igen rokonszenvesen fogadja az új német kancellárt.

Amerika nem válaszol az angol jegyzékre

Washingtonból jelentik, hogy a külügyminiszterium a legutóbbi angol jegyzékkel kapcsolatban kijelenti, először is, hogy az Unió kormánya nem lát okot fenntartani, hogy kilépjen a jóvátételi kérdésben eddig követett tartózkodó álláspontjából, másodsor, az Unió nem válaszol hivatalosan az angol jegyzékre, mert nem tartja kívánatosnak a vitában résztvenni. Az Unió magatartása miatt — londoni jelentés szerint — több angol lap *Baldwin* politikája ellen fordul. Egyébként az angol sajtó is rokonszenvesen fogadja *Stresemann*-t, úgy vélik azonban, hogy a jelenlegi kormány gazdasági kabinet, amelytől nem várható, hogy Németországnak a Népszövetségbe való belépését megvalósítja.

Németország Amerika védelmét kéri

A német birodalmi gyűlés táviratot intézett *Coolidge* amerikai elnökhöz, amelyben a franciák Ruhr-vidéki megszállásának erőszakosságait közlik. A távirat föl- említi, hogy a franciák a thiersi kerületben elrendelték, hogy azo-

kat, akik a szolgálatot megtagadják, családjuk nélkül kiutasítják a megszállott területről. A német asszonyok — mondja a távirat — az Unió elnökéhez fordulnak és kérik, hogy lépjen közbe a szövetségeseiknél.

Meggyilkoltak

egy novisadi kereskedőt

Novisadról jelentik: Hétfőn este kilenc órakor a Darányi-telep 95. számú házában meggyilkolták és kirabolták *Müller Jakab* negyvenkétéves kereskedőt.

Müller Jakab, akinek a saját házában volt az üzlete, késő estig nyitva tartott, hogy a telepen lakó munkások, akik rendszerint nála vásároltak, beszerzhessék mindazt az üzletből, amire szükségük van. Kilenc óra tájban bement feleségéhez, aki már ágyban feküdt és kérte, hogy a tintát keresse meg, mert valamit alá kell írnia. Felesége, miután a tintát átadta neki, visszafeküdt az ágyba és elaludt. Arra ébredt fel, hogy az üzletből kiállításokat hall, dulakodás hangját és néhány revolverlövést. Kiszaladt az üzletbe, ahol férjét a padlón halva találta.

A rendőri nyomozás megállapította, hogy az ismeretlen tettesek azzal az ürüggyel mentek *Müller*hez, hogy valamit kézbesíteni akarnak neki. A tettesek valószínűleg pénzt követeltek tőle, mert — mint a rendőrség megállapította — tisztán rablási szándékkal kerestek föl a kereskedőt. Az üzlet kasszáját ugyanis a tettesek kirabolták, elvitték belőle 250 dinárt, de a lövöldözésre figyelmesen lett szomszédok közeledésére el kellett menekülniök.

Kedden este kihallgatták a meggyilkolt *Müller* feleségét, aki azt vallotta, hogy férje, amikor fölkelte és a tintát kért, azt mondta neki, hogy *fináncok* hoztak valami értesítőt, amit át kell vennie. A rendőrség egyébként letartóztatott egy gyanús egyént, aki valószínűleg katonaszökevény.

Pancsevón tilos

a magyar film-felírás

A pancsevói rendőrfőkapitány által megteremtett külön jogterületről nem először írunk. Legutóbb *Boskovics* Dusan országgyűlési képviselő a parlamentben is szóváltette a pancsevói főkapitány viselt dolgait, amelyek így nemcsak Pancsevó lakosságát, hanem a politikai pártokat is foglalkoztatják már.

Ugyátszik az ellene emelt vádak akarja most jóvátenni a pancsevói főkapitány, amikor most egy önkényes rendeletével a »nemzetmentő« szerepét akarja játszani. A pancsevói rendőrség rendezetlenül tiltotta el a pancsevói mozikat a magyar filmfelírások vetítésétől.

Tudvalevő, hogy az egész Vajdaságban szabad a magyar filmfelírásokat használni és a filmkölcsonzó vállalatok külön a Vajdaság részére készítettek a szláv felírások mellé magyar felírásokat is. Amikor néhány hónappal ezelőtt a nagy költségek miatt a filmkölcsonzók megakarták szüntetni a magyar felírásokat, a vajdasági mozisok a közönségre és üzleti érdekeikre való hivatkozással olyan egyértelműleg léptek fel a terv ellen, hogy a filmkölcsonzó vállalatok kénytelenek voltak ettől elállni.

A pancsevói főkapitány azonban ugyátszik nem törődik a közönség jogos kívánságaival és nyilván azon a véleményen van, hogy — ha már nincsen magyar színház — még a moziban se szórakozhassék a magyar közönség. Más cél nem vezethette a pancsevói főkapitányt a magyar filmfelírások betiltásánál, mert azt valószínűleg még ő sem gondolja, hogy a magyar filmfelírások az állam érdekeit veszélyeztetik.

Koncentrált ellenzéki támadás a magyar kormány ellen a részvényügy miatt

Részleges kormányválság előtt

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés váratlanul történt elnapolása nem érte el célját: a részvénypanama ügye nem kerül le a napirendről. Az egész ellenzék — a fajvédőktől kezdve a szociáldemokratákig — megegyezik abban, hogy az ajándékrészvények ügyét nem szabad elaludni hagyni; az ellenzék akciójában csak a demokraták nem akarnak részt venni, hir szerint azért, mert *Vázsonyi Vilmosné is kapott az ajándék részvényekből*. Ezzel magyarázzák, hogy amikor Nagy Ernő nemzetgyűlési képviselő a legutóbbi ülések egyikén odakiállt Bethlen miniszterelnöknek, hogy »a maga felesége is kapott részvényt,« a demokrata *Pukols József* leintette ellenzéki képviselő kartársát, hogy »nőket nem szabad belekeverni a vitába.«

Az ellenzék — pártkülönbség nélkül — a parlamenti szünetet akarja felhasználni arra, hogy erősebb tempóban folytassa a harcot a kormánnyal szemben. Ez az erőváltás ellenzéki támadás különböző kombinációkra adott alkalmat. Többek között arról s beszéltek, hogy Gömbös hajlandó a szociáldemokratáknak békejebbet nyújtani és ha sikerül megbuktatni a kormányt, egy új politikai irány kerekedne felül, a melyben a szociáldemokratáknak, ha nem is aktív, de mindenesetre a mainál sokkal nagyobb szerep jutna. Ez a kombináció ma még nem időszerű, annyival is inkább, mert a szociáldemokraták semmiféle tárgyalást nem kezdtek és nem kezdének Friedrich Istvánnal, sem Gömbös Gyula-féle ellenzéki frakciókkal, de azt elismerik, hogy ellenzéki mivoltukra való tekintettel éles harcot indítanak a kormány ellen.

Új harcok előestéjén áll a magyar politika, mert az ellenzék most már sokkal komolyabb irányban s nagyobb erővel, minden lehetőséget megkeresve törekszik a kormány megbuktatására. Nagy Emil igazságügyminiszter minden nyilatkozata ellenére a részvényügy újból a ház elé fog kerülni és mélyen fájlatják, hogy az ügyből kifolyólag esetleg *Nagy Emilnek konzekvenciákat is kell levonni*. De ha Nagy Emilt Bethlen István gróf a konzekvenciák levonására készíti, akkor a konzekvencialevonás a kabinet egy másik tagját is kényszerítőleg fogja érinteni. Tehát előre látható, hogy ha nem is teljes egészében, de részleges kormányválság mindenesetre előáll és ebben az esetben az ellenzék, ha Bethlen István gróf a maga személyére nézve most sem vonná le a konzekvenciákat, további éles harcot fog indítani a kormány ellen. A miniszterelnök a koncentrált ellenzék támadására erősen felkészülődik és a tiznapos parlamenti szünet alatt nem is távozik el az országból.

A részvény-üggyel kapcsolatban egyébként Nagy Emil ismeretes nyilatkozatára, amely szerint nem adott adatokat Friedrich Istvánnak a leleplezéshez, nyilatkozik most Friedrich is, aki szintén megállapítja, hogy semmiféle adatot nem kapott az igazságügyminisztertől. Arra a vádra vonatkozólag, hogy az igazságügyminisztertől csak betekintésre kapott bizalmas jelentését felolvasta a nemzetgyűlésen, a következőket mondja Friedrich:

— Amikor a miniszter ur nekem az irást átadta, de különösen akkor, amikor annak tartalmát később megismertem, azt hittem, hogy *ő már nem tagja a kabinetnek*, vagy legalább is abból kiválni készül. Ebben a hitemben még jobban meg-

erősített az, amikor a kormány lezavartatása közben az egyik ellenzéki frakciótól a másikhoz ment és velük rövid megbeszélést folytatott. Amikor a miniszterelnök és Huszár Károly nőgátására Nagy Emil hozzám lépett, azt mondotta nekem, hogy »add ide, kérlek azt akarják, hogy inkább én olvassam fel«. Én erre azt feleltem: »Kérlek, most már hozzáfogtam, most már jobb, ha magam be is fejezem.« Feleletül kaptam: »Jó, hát nem bánom.« Nagyon természetes, ha az igazságügyminiszter ur arra kért volna, hogy dolgozatát ne olvassam fel, mindenesetre elmondottam volna annak tartalmát, mert nem találtam volna helyesnek, hogy az igaz-

A veszedelmes Habsburg-ösök

— Wölfling Lipót följegyzései —

Habsburgok és Bourbonok gyermekei vagyok. Nem sajnáltam a faramadást és végigkuszam családfámon ágról-ágra, hajtásról-hajtásra. Az erejemben folyó vér tizenöt tizenhatodrészen Bourbon. A családfám nem egyéb, mint vadul összefonódott fakoronák dzsungelje. Vajon német vagyok-e én csakugyan? Én, a salzburgi gyerek? Geneológiai értelemben bizonyos fokig az vagyok. Ha egy család két nemzedéke megszakítás nélkül egy nép között él, akkor a harmadik nemzedék már ahhoz a néphez tartozandónak tekintendő. Mivel már a nagyapámat elkergették Firenzéből, és az apám élete hosszabb felét Ausztriában töltötte, én már jogosan németnek számítok.

Az uralkodók hazája

A nemzetek szerint való megkülönböztetésnek a magas arisztokráciánál már kevés értelme van, az európai uralkodóknál pedig teljesen értelmetlen. Az arisztokrácia hazája az arisztokrácia; az uralkodók hazája pedig ama családoknak szűk köre, amelyekből feleséget választanak egyenrangú házasságra.

Egyáltalán a Habsburgok fejlődése a kezdeti viharos és határtalan terjeszkedés után, mind szűkebb és szűkebb mederbe szorult. A házasságok megválasztása okozta jórészt ezt a változást. Volt egy régi, furcsa hexameter, amely az osztrák házat boldognak hirdette, — mert házassággal szerezte meg mindent, amit mások háborúval vívtak ki. Ez a vers csakhamar elvesztette az értelmét. A házasságok a Habsburg-házra már rég megszűntek szerencsét és boldogságot hozni. 1810-ben próbálták meg utóliára házassággal visszaszerezni azt, ami a háborúban elvesztett. De ki mondhatná, hogy az a házasság, amelyet Napoleon Mária Lujzával kötött, szerencsét hozott Ausztriára? Hacsak ennek az összeköttetésnek egy véletlen melléktermékét, a Montenuovo-házat nem akarják Ausztria szerencsésének tekinteni, ami persze annyit jelentene, hogy mindent elvesznek és jónak ismerjük el, ami Ferenc József uralkodásának utolsó husz esztendejében történt, mert ezek az események mind egy Montenuovo akaratából eredtek.

A házassági lehetőségek köre a Habsburgoknál igen szűkre volt szabva: a boldogság már nem fért bele. Mint ahogy az ördög egy fekete kutya alakjában Faust doktor körül keringett, mind szűkebb és szűkebb körökben, éppen úgy vonta a sors a házasságok képében a mind kisebb köröket a Habsburg-ház körül. A reformáció kizárta a körből

ságügyminiszter álláspontját csak az ellenzéki pártok ismerjék és viszont a kormánytámogató párt és a bankelőzékenység álláspontján álló kormány előtt az estilapok megalényeség titok maradjon. Az én megváltozhatatlan álláspontom az, hogy a szuverén nemzetgyűlés törvényhozója, vagy minisztere semmiféle előzékenységet nem fogadhat el gazdasági életünk bankexponenseitől. A miniszterelnök ur és a belügyminiszter ur részvényvéleménye teljesen tarthatatlan az ország felháborodott közvéleménye előtt és szerintem nem tehetnek mást, mint a politikai élettől szép csendesen visszavonulni. Ha pedig a kormány a többséghez fordul a multkorai lezavartatása után reparációért, vagy ideiglenesen és átmeneti alkotmányunk másik tényezőjének bizalmát óhajtandó továbbra is igénybe venni, akkor magával rántja nemcsak a kormánypártot, hanem az egész roskadozó mai rendszert.

a protestáns fejedelmi családokat. A bécsi kongresszus után, amely számos katolikus hercegi családot mediatizált Németországban, megint kisebb lett a hercegisasszonyok száma, kiket habsburgi ágyasházba vihettek volna. Habsburg fiában mindig ott kísértett a gondolat, hogy egy titokzatos kéz sorra megmérte a világ összes leányait, s mind könnyűeknek találta az ő számukra — s ez a gondolat a Habsburg-fiakat melankólikussá tette, vagy különcökké, parázna kéjelgökké, vagy a nyársolgári idillek rajongóivá.

Nem szabad azt gondolni, hogy a Habsburgok nem tudták és nem érezték, hogy a család erőltetett elfajzása minő hatással van lelki életükre, utódaikra, házuk boldogulására. Ők is tele voltak balsejtelmekkel. De úgy, mint a birodalomban, a családban is elmaradt a nagy reform. Friss vérre lett volna szükség.

Rettenetes volt és ma is az, amit csak egy tekintet is megvilágít a családfámon. Öseink hosszú sora a multban egy összefonódott egymás között, mint egy hajfonatban az egyes hajszálak. Egyik földi és eltakarja a másikat, alig lehet őket különválasztani. Egész sora az ösöknék belezuhant az elfajzás tágra nyitott torkába. Mivel évszázadok óta a Habsburgok csak az egyenrangú katolikus fejedelmi családokból választhattak élettársat, a Habsburgnők ösei, vagyis a Habsburg-fiúk anyaj elődei ugyanazok voltak, mint a Habsburg-apák ösei. Az a szokásos megszólítás, amely az uralkodók közt járja: »cher cousin« szóserint veendő, ha Habsburg császár intézte egy katolikus fejedelmhez, mert a Habsburg-házasságok két harmadát unokafivér és unokanővér köti, hacsak nem nagybácsi és unokahug. Ebből a gyakorlatból esetleg kiváló tulajdonságok plasztikus kidomborodása is keletkezhetett volna, tehát fajnemesség, aminthogy elmúlt századokban talán volt is rá eset. Mi azonban, a tizenkilencedik század Habsburgjai, akik mindmegannyian II. Lipót császártól származunk (Mária Terézia és Lotharingiai I. Ferenc fiától, II. József és Mária Antoniette fivéréből), ahová csak tekintünk az őt ágra oszlott családban, mindenütt csak az elfajzás gonosz tüneteit tapasztalhatjuk.

Az ösök veszedelmesei

Családfával birni, az se mondható teljes örömmel. Az a normális és az az egészséges, hogy az ember emlékezete ne menjen túl a dédszülőkön, s hogy ennek az emberpárnak a szülei vesszenek el névtelenül a nagy emberáradatban. Am borzal-

mas dolog, ha valakinek olyan családfája van, amely férfigon hézag nélkül elvezet a korai középkorig, s nem telik öröme benne. Amikor vannak ösök és mégis nincsenek ösök. Amikor az ösök száma egészen összezsugorodik. Ha azt látom, hogy tizenhat férfi és tizenhat nő helyett mindössze csupán három férfi és talán négy nő szerepel a családfámon, akkor azt kell magamnak mondanom, hogy valami hiányzik belőlem, hogy harminckét ágyék, harminckét test és lélek ereje helyett csupán hétnek az ereje vett részt lényem megteremtésében. Meg vagyok csalva....

Ha pedig elfordítom visszanező tekintetemet azokról az ösökről, akik nincsenek meg, azokra, akik megvannak, még jobban meg kell borzadnom. Európa minden örült uralkodója, mind, aki hirhedten kegyetlen volt, valamennyi, aki higveleji volt és gyengelméjü, mindannyi találkoztát adott egymásnak családfám lombjai közt. Sok köztük az olyan is, aki erőszakos halállal mult ki. Én azt hiszem, hogy ami egy emberrel történik az életében, nem kevésbé teszi az ő lényének, mint az, amit tesz. IV. Henrik (akire különben büszke vagyok), I. Károly, Anglia királya, Stuart Mária, Berry hercege, III. Károly, Parma hercege, a nagyapám, s még számos középkori fejedelem, aki erőszakos halált halt, mind ott van a családfámon. Ezek a megölt fejedelmek egyenes őseim. Van őseim közt három pápa is. És természetesen ott van köztük Borgia Sándor is és Borgia Lukrécia. 1550 körül, tehát a maitól visszafelé számított tizenkettedik generációban minden szükséges száz ós helyett csak hét szerepel a családfámon. Kilencvenhét százalék hiányzik. Eltűnt. Csoda, hogy megszülettem, csoda, hogy élek és le tudom írni ezeket a sorokat.

A porvesztes Szubotica

Subotica most fizeti meg a négy év előtti lisztartozását

Suboticának még több régi, évekkel ezelőtti fizetési kötelezettsége áll fenn, amelyeket a város csekély részletekben törleszt. A tartozások azonban nagyon lassan fogynak, mert a törlesztési részletek nagyon csekélyek, ezzel szemben a késedelmi kamatok egyre nőnek és így újabb és újabb terheket rónak a városra. Subotica város jelenlegi anyagi helyzete mégsem teszi lehetővé, hogy a régi tartozásokat egy összegben megfizesse.

Egy ilyen régi városi tartozás most porre került. A város ugyanis még 1919-ből százezer dinárral tartozott néhány cégnek az akkor beszerzett városi liszt fejében. A hitelezők most ennek az összegnek megfizetését követelték, amit azonban a város nem volt hajlandó teljesíteni, hanem csupán törleszteni akarta továbbra is régi adósságát. A vitás ügyből pör keletkezett, amit most a város elvesztett, mert a bíróság kötelezte a várost, hogy tartozását a késedelmi kamatokkal együtt 15 napon belül fizesse le.

Ebben az ügyben kedden rendkívüli tanácsülés volt a városházán a fizetéshez szükséges százezer dinár utalványozása végett. A régi liszt-tartozás megfizetése most nagy anyagi megterhelést jelent a városnak, mert ez az összeg nem szerepel az idei költségvetésben és így nincsen fedezet erre az előre nem látott kiadásra.

Az ügyvel kapcsolatban különben felmerült a városi tanácsban az az ötlet, hogy a tanácsnak módot kellene találni a többi régi tartozásának rendezésére is, nehogy a mostanihoz hasonló esetek gyakrabban előforduljanak.

Párisi levél

Minden francia márkában spekulál

Páris, augusztus hó.

Mikor megérkeztünk a Gare de l'Est-en, úgy látszott, mintha mi sem változott volna a béke óta. Lassan azonban kitűnt, hogy minden megváltozott. Vagy legalább is sok minden. A kedélyes, cihinderes kocsisok helyett, élelmes sofőrök. Az utcák, a boulevardok mintha csendesebbek volnának. Még mindig annyi idegen, sőt talán több, mint a békeldőben, hanem más fajtájúak. A gyengevalutájú és volt ellenséges országok polgárai teljesen elmaradtak. Németet alig látunk, orosz, osztrák, magyar, csak elvétve akad; román, szerb is kevés, de annál több a cseh, angol és amerikai. Már pedig az amerikaiak és angolok nem igen szoktak a boulevardokon csatangolni. Ezek autókön járnak, a legfinomabb étkezőhelyiségeket látogatják, a legdrágább áruházakból vásárolják össze a párisi divat izléses alkotásait és lépten-nyomon éreztetik, hogy ők most a világ urai. A dollár és a font. A szegény francia frank szerényen húzódik meg árnyékukban. Már a harmadrészét sem éri meg ezeknek. A lakáshány szinte súlyosabb, mint a legyőzött államok fővárosaiban. Új építkezés nincsen, Páris lakossága pedig egy millióval nagyobb, mint háboru előtt. Itt is a menekültekből, a viadékon meggazdagodottakból kerül ki a többlet. Les nouveaux riches! Az új gazdagok. Régi szállítókat is megtizedelték az események. Nem kevesebb, mint harmincöt régi hírneves szálló szűnt meg és vedlett át részben bankházzá, részben áruházzá. Különösen a nagy amerikai bankházak adoptálták a szállókat. Híába keressük a *Hotel Edouard VII-et*, a szép *Hotel Bellevut*, mindkettőt a Société Générale vette meg. Páris egyik legelőkelőbb szállodájában a *Hotel Bristolban*, jelenleg a Banhex Trust compagnie szolgálja ki amerikai ügyfeleit. Hová lett az idegenek Eldorádója, az *Elysée Palace*, a Champs Elysée-e gyöngye? Fejedelmi lakosztályaiban a Credit Commercial rendezte be kényelmes üzemhelyiségeit. Eltűnt a *Heider-szálló*, a *Hotel Montana*, *Hotel Madison*, az elegáns *Hotel Marlborough* és *Hotel Tagleterre*. Egész csomó híres és felkapott, annak idején igen divatos kávéház és vendéglő is megszűnt és került a kapzsi bankok kezébe. Lehetetlen nem melancholikusan fogadni a *Café Riche*, *Café Néron le champoux*, *la Taverne de l'opéra*, *la Brosserie Tourtel*, *le Julien* és más hasonló híres café-restauránsok megszűnését. A híres *Pailard* és *Maire* napjál is meg vannak számlálva. Új szállók nem épülnek, magánházakat szállókká átváltoztatni nem lehet, ezt tiltja egy külön törvény, viszont szállókat korlátlanul lehet megszüntetni és átváltoztatni más iparág telepévé.

Páris még mindig — inkább, mint valaha — az a város, mely magához vonzza a világ minden részének mulatni és élvezni vágyó közönségét. Pedig a párisi ma zárkózottabb, mint valaha. Mikor a német léghajók éjjelente meglatogatták a francia fővárost és bombákat dobáltak a békés lakosságra, nem gyűlöthék jobban a franciák a németeket, mint a Ruhr-vidék megszállásának ez izgalmas napjaiban. Még mindig csak a boche-okról beszélnek, kik becsapták az egész világot. Mindenkire rászórták az értéktelen márkát, megvették e rongyért az értékes, arannyal fedezett idegen valutákat és most millióárnyai károkat okoztak: franciáknak amerikaiáknak, angoloknak.

Mert a legkisebb bérház házmestere is német márkában spekulált. Még ma is mindennapi dolog az, hogy a kistők és francia nyárspolgár hatvan frankért egymillió német márkát vásárol. Ha egyéb nem, a sok nulla csábítja a jatekosokat. Ki hitte volna ezelőtt néhány évvel, hogy hatvan francia frankért német milliómossá lehetünk? Még osztrák koronában is nagy spekuláció folyik, de ebből már kétszáznegyven francia frank

egy millió. A párisiak az osztrákokra egyáltalán nem haragúsznak, biznak bennök és valutájokban. Magyar koronában azonban senki sem spekulál. Annál jobban szeretik a csehszlovákokat és a bennest. A cseh külügyért nagy államférfiúnak tartják és nem mulik el hónap, hogy ez az agilis és élelmes politikus meg ne jelenne Párisban. Most is itt volt a francia-angol feszültség legélesebb időpontjában. Az angol már nem népszerű Párisban, különösen most nem, mikor az angolokat okolják elsősorban a francia frank hanyatlásáért. Ők veszik össze Párisban nagy tételekben a dollárokat, hogy ezzel fizessék vissza Amerikának háborus tartozásait. A dollárért pedig francia frankkal fizetnek... Pedig az angolok nagyon befészkelődtek itt Párisban. A színpadok legtöbbször angol szöveget is tartalmaz. Minden üzletben angol kiszolgáló is rendelkezésre áll a közönségnek. Igen sok rendőr angolul is ért. Nyilvános helyeken, vasuton, hajón a fölírások egy része angol. Mindez pedig az amerikaiak kedvéért, kik most Párisban rendkívül népszerűek. A franciák érzik, hogy győzelmük kivívásában az amerikaiáknak nagy részük van és

ezt nem felejtik el soha. Ellenben az angolokat önzéssel vádolják. Most pedig, mióta a Ruhr-kérdésben más álláspontot foglalnak el, határozott gyűlölet adott helyet a népszerűségnek. Pedig az angolok kihasználják fontjuk nagy áremelkedését. Mindent, ami szép és művészi, összevásárolnak, mindent, ami szemnek, fülnek, érzéknek kellemes és szórakoztató, kiélveznek. A *Foliés Berger* revüjének nudításait ők tudják leginkább élvezni, a nagy opera előadásait majdnem kizárólag angol szmokingos és frakkos urak, selyemruhás, dekolletált hölgyek hallgatják végig. Az *Avenue de l'opéra*, a *Rue de la Paix* és a *Palais Royal* ékszerkincseit fontokért vásárolják össze; *Drécoll*, *Paquin*, *Worth* és a *Place Vendome* divatkirályainak legújabb divatremekait szőke, magas, angolszász nőkre szabják, a *d'Orsay Pineaud*, *Coty*, *Houbigant* divatillatszereinek bódító szagát és kábitó illatát az angol missek selymes desousi terjesztik. A franciák nem tudják megkülönböztetni: ki az amerikai, ki az angol, hiszen ugyanazt a nyelvet beszél. ... de más szívvvel. De a francia is más szívvvel néz az amerikaiakra, mint az angolra.

Terjednek a sztrájkok Németországban

Megalakult a Stresemann-kormány

Annak ellenére, hogy a kormányválságot Stresemannnak sikerült gyorsan megoldani, a helyzet Németországban egyre rosszabbodik. A munkástömegek mindenütt tovább folytatják a bérmozgalmaikat, amelyek nem egyszer véres utcai tüntetéseké fajulnak. Berlinbe minden országgrészből érkeznek jelentések *összeütközésekről, zavargásokról és fosztogatásokról*. A jelentések szerint a munkások sok helyütt önkényesen megszállják a piactereket és elrekvirálják a gazdák élelmiszereit. Ezt az eljárást különösen a szászországi alkalmazzák, akik ünnepponokon munkásszázadokba verődve fegyveresen kivonulnak a falvakba és terrorizálják a gazdákat, hogy hatósági áron adjanak nekik élelmiszereket. A kommunisták állnak minden esetben a rekviráló csoportok élén és ők tüzelik a munkásokat arra, hogy *általános sztrájkjal tüntessenek a kormány politikája ellen*. A sztrájkok az újabb jelentések szerint egyre terjednek a kommunisták agitációja következtében, akik vándorcsoportokat szerveztek, hogy rábírák a munkásokat a *forradalmi fellépésre*. A szakszervezetekben elkeseredett harc folyik a mérsékeltek és a kommunisták között, mert a mérsékeltek arra töreksznek, hogy a munkásságot visszatartsák a megfontolatlan, vad sztrájkoktól. Egyes városokban a munkástömegek teljesen a kommunisták vezetése alá kerültek és nagyobb szakszervezetekben is előreláthatólag a kommunisták vezető exponensek hívei jutnak rövidesen többségre.

A Stresemann-kabinet megalakult

Berlini jelentés szerint Stresemann kabinetje kedden délután mutatkozott be a birodalmi gyűlésnek.

A kabinet tagjai: *Schmidt* Róbert volt birodalmi miniszter, aki az újáépítési tarcát kapta, munkaügyi miniszter *Braun*, belügyminiszter *Solmann*, közlekedésügyi *Oser*, pénzügy *Hilferding* (szociáldemokrata), hadügyi *Gessler*, igazságügy *Rocksruh*, közéletvezető *Hitler*. A külügyi teendőket ideiglenesen a kancellár látja el.

A szászországi bányamunkások kimondták az általános sztrájkot

Seitzban vasárnap kihirdették az általános sztrájkot, mire éjjel nagyobb számú rendőrsztagok megszállták a város főbb pontjait. Ez még fokozta a munkásság izgalmit. A kommunisták az ottani fogház elő

vonultak, ahol az őrséggel való elkeseredett küzdelem után sikerült a foglyokat kiszabadítani. Halleban a kommunista üzemi tanácsok az általános sztrájkot proklamálták, szombaton este a weissenfelsi és schaumburgi bányamunkások üzemi tanácsa ugyancsak elhatározta az általános sztrájkot, mire a bányamunkások nyomban be is szüntették a munkát.

Szászország és Thüringia néhány kerületében a gazdasági munkások is sztrájkba léptek és megtagadták még a szükségmunkáknak az elvégzését is. A göschwitz cukorgyárakban szünetel a munka. Valamennyi üzemben a munkaadók és munkások között tárgyalások folynak a munka további folytatása ügyében és az előjelek amellől szólnak, hogy a tárgyalások minden valószínűség szerint sikerrel fognak járni.

A vasutasok a sztrájkok ellen

A vasutasszövetség — mint Berlinből jelentik — felszólította tagjait, hogy a nehéz időkben valamennyien teljesítsék kötelességüket, nehogy a forgalomban zavarok álljanak elő. A sztrájkjal — mondja a felszólítás — csak növelnék az amugy is nagy élelmiszerinséget és elősegíték azt, hogy a *tefforgató törekvések legyenek urrá az országban*. A felszólításra azért volt szükség, mert egyes helyeken a vasutasok is csatlakoztak a sztrájkolókhöz.

Terjed a Ruhr-vidéken az elszakadási mozgalom

Mint Berlinből jelentik, Krefeldben a Rajna különválási mozgalom hívei nagy tömegben tüntettek a Rajna-köztársaság zászlaja alatt. A tüntetőket a rendőrség szétverte és a zászlót lefoglalta. Több ember megsebesült és az utcán valóságos csata fejlődött ki az elkeseredett tüntetők és a rendőrség között.

Ha
1 fuvarlevelén
10 dinár többlet van
100 fuvarlevelén
1000 dinárt
mentünk meg
Önök

ha
fuvarleveleit
felülvizsgálatra be-
küldi. Eddig már száz-
ezreket fizettünk vissza.
Ügyeljünk a címre!

"TARIF" D.D. SUBOTICA

Egy amerikai

konzorcium

bérbe akarja venni a közép-európai telefon-hálózatot

Bécsből jelentik: Bécsi közgazdasági körökben az a hír terjedt el, hogy egy nagy amerikai konzorcium, amelynek élén egy amerikai hírszolgálati iroda áll, bérbe akarja venni a közép-európai államok telefon-hálózatát és ebben az értelemben ajánlatot tett a bécsi, budapesti, beogradi, bukaresti, prágai és szófiai kormányoknak. Az említett kormányok az ajánlattal eddig nem foglalkoztak. Ugyanez a társaság Mussolini-kormányával is tárgyalásokat folytat az olasz telefonhálózat bérbevételére vonatkozólag. Mussolini már régóta magánkezelésbe akarja adni az olasz telefonhálózatot, az amerikai társaság azonban csak abban az esetben venné ezt át, ha az említett államok ugyancsak bérbeadnák neki a telefonhálózatukat. Az amerikai konzorciumnak a közép-európai államok telefonhálózatával nagy tervei vannak. Ki akarja ezt építeni és könnyebbé akarja tenni az interurban telefonálást nemcsak az egyes országokon belül, hanem az egyes országok között is. Közgazdasági körökben érthető várakozással néznek a tárgyalások eredménye elé.

Néger király-tragédia

Londonból jelentik: A *Daily News* mosolygósan bus történetet beszél el egy megkegyelmezési hír kapcsán *Brahata* királyról, aki Buttukaban uralkodott jó ötven esztendővel ezelőtt. Nozivászónra illő nevek, pedig valóságos nevek — Afrikában, az egyenlítő táján. Ugy történt, írja az angol újság, hogy *Brahata* király ötvenegynéhány év előtt, vendégül látta sir *Ovel* angol követet. A derék néger mindent megtett, hogy országa szokásaihoz híven, illő pompával, fényvel fogadja a ritka és magasrangú vendéget, sőt a hazai szokásokon is túltett: ebéd végeztével, amely ürtökányból állott, fekete-kávé is fölszolgáltattott. És ez lett a veszte.

Az angol követnek ugyanis kissé fejébeszállt az erjesztett kókuszdió-lé, nagy mozdulatokkal szónokolt s közben véletlenül beleütötte szivarja hamuját *Brahata* király kávécsészéjébe. *Brahata* király, mint jól nevelt néger, fölöttebb megsértődött ezen. És hirtelenlül megváltozott viselkedése miatt megsértődött a még jobban nevelt angol is. Diplomáciai kifejezéssel élve: »Elhidegült a viszony Buttuku és Anglia között.«

Buttukuban kétszer annyi kókuszdió terem, mint egyebütt, azonkívül a cukornádja sem megvetendő portéka. Az angol kormány menten föl is használta a váratlanul támadt politikai bonyodalmat és hadsereget küldött a parányi ország ellen. Az történt, amit az erőviszonyokkal ismerős beavatott helyen vártak: az angolok győztek és bekebelezték az elfoglalt országot.

Brahata királyt pedig száműzték. Ötven esztendőt töltött egy magányos szigetén. Az ötven év alatt számtalanszor folyamodott az angol kormányhoz, hogy szerelné viszontlátni harmincnyé feleségét, de kérését nem teljesítették. Végre most ötven év eltelté után, amikor kilencven éves lett, megenghült az angolok ridegsége. És itt fordult érzelmessé a történet. *Brahata* király halála előtt viszontláthatta hazáját. De nem ismert rá. Nem ismert huszonkilencedik fiára sem, aki az ötven év lepergése után végre szintén fejedelem lett. *Brahata* királyra sem ismert rá senki. Az öreg néger szomorúan visszacsoszogott hajójára és másnap reggelre a hajófülkében felakasztotta magát arra a darab spárgára, amit a száműzetés ötven évében hőzenträger gyanánt használt.

HIREK

•••

Somlyó Zoltán:

Kegyetlen vers az elhagyotról

*Este az ágyba bánat dönti,
Reggelre jó szó nem köszönti.*

*Sötét arcán s kezén a szappan;
mint elmerülő az iszapban.*

*Ebédkor, ha leül a helyére,
epét szur villája hegyére.*

*Bénán ereszkedik le karja,
Nyelvét a bánat sója marja.*

*Megbotlik, sokszor baj is éri —
de utján csak a gúny kíséri.*

*Van száz szere a más bajdra,
de ki hallgat az ő jajdra?!*

*Párna helyett így dől a köre,
Sokat gondol a temetőre...*

— A Bácsmegeyi Napló következő száma csütörtökön reggel jelenik meg.

— Péter király halálának évfordulója. Kedden délelőtt I. Péter király halálának második évfordulója alkalmával valamennyi felekezet templomában ünnepi gyászsztentiszteletet tartottak. A gör. keleti templomban délelőtt 10 órakor volt a gyászsztentisztelet, melyen testületileg jelentek meg az állami, katonai és városi hatóságok, továbbá egyesületi és társulati küldöttségei. A többi egyházakban tartott gyászsztentiszteleten is küldöttségekkel képviseltették magukat a hatóságok. Délelőtt 10 és 11 óra között a városban minden üzletet zárva tartottak.

— A román királyi pár átutazott Suboticán. A román királyi pár Bledből visszatérőben kedden délután átutazott Suboticán. Az udvari vonat délután 6 órakor érkezett meg és körülbelül tizenöt percig tartózkodott a suboticiai állomáson. A királyi párt hivatalosan nem fogadják.

— Két kerületre osztják Horvát-Szlavonországot és Muraközt. Az új kerületi beosztás értelmében, Horvát-Szlavonországot és Muraközt két kerületre osztják — Zagreb és Osijek székhellyel.

— A Singer Bernát zsidókórház megnyitása. Szerdán nyitják meg a dr. Singer Bernát szeretetház-egyesület új kórházát a már ismertetett ünnepélyes keretek között. Az ünnepségre már kedden sok vendég érkezett vidékről, így több beogradi és vajdasági főrabbi. A vendégek részére kedden este fél kilenckor ismerkedési estély volt a Lloyd helyiségében. Szerdán délelőtt 10 órakor a zsidó templomban lesz hálaadó istentisztelet, délután 4 órakor a városháza közgyűlési termében lesz díszközgyűlés és délután fél 6 órakor történik meg a szeretetház ünnepélyes megnyitása. Szerdán este fél kilenckor pedig bankett zárja be az ünnepségeket a Lloyd helyiségében. A kormány kiküldöttjei a kórház megnyitására szerdán délelőtt érkeznek meg Suboticára. — A Singer Bernát-szeretetház felavatását rendező bizottság felkéri a subotici zsidó kereskedőket, hogy üzleteiket szerdán reggel 8 órakor bezárni sziveskedjenek.

— A lengyelek negyvenéves korig soroznak. A lengyel kormány rendelete szerint augusztus 15-étől szeptember 18-áig sorozásnak vetnek alá minden 1883—1899 között született hadkötelest. A rendelet részletesen előírja, hogy a hadköteleseket milyen csoportokba osztják és külön intézkedik azokról, akik a régi osztrák-magyar hadseregben, a német, vagy az orosz hadseregben szolgáltak.

— A novisadi országos sakkverseny keddi fordulójára. Novisadról jelentik: A novisadi országos sakkverseny keddi fordulóján Poljanec győzött Fayer ellen, Stupán győzött Payer ellen, Celjak győzött Markovics ellen, Krammer győzött Todorovics ellen, Czirics győzött Tamundzsics ellen, Furlani győzött Ruzics ellen. Remjs lett a Singer-Gribusin-játszma. A verseny állása: Singer 8 és fél, Czirics, Furlani 7 és fél, Krammer 7, Tenner, Fayer, Celjak 6, Poljanec, Rozics, Stupán 5, Markovics 4 és fél, Todorovics 3, Tamundzsics, Magyarevics 2, Gribusin, Payer 1.

— Az elektromos konzul. Eddig csak a villanyos vasutal és a világítással volt baj, most a villanyos direktorral is, aki mellesleg belga királyi konzul. A városi kávéház terraszán, ahol legutóbb a leszakadt villamosvezeték rémítette meg a közönséget, kedden délután az elektromos konzul okozott kellemetlen föltűnést. Mindenesetre kérdést intéztünk Brüsszelbe a subotici villamos központi igazgatóságához és a királyi belga kormányhoz is, hogy meg tudjuk, hogy a vállalat és a belga állam méltóságához illőnek tartják-e a suboticiai igazgató-konzul viselkedését.

— Letartóztatták Friedmann Dezső ékszerészt. A suboticiai rendőrség kedden délután letartóztatta Friedmann Dezső ékszerészt az államrendőrségnél elkövetett vesztegetési kísérlet miatt. A valutacsempészet ügyében az államrendőrség a pénzügyminisztériumnak jelentést tett a további eljárás megindítása végett.

— Bérmeletések Bánátban. Vrsacról jelentik: Rodics Rafael dr. beogradi püspök az őszi bérmeletéseket a Bánátban a következő sorrendben eszközölte: szeptember 10—11-én Rudolfsgradon, 12—13-án Perlan, 14—15-én Opovón, 16—17-én Glovsán, 18—19-én Jakubán, 20—21-én Sztárcsán, 22-én Ivanovón, 23—24-én Pevotovácon, 27—28-án Ploicsan, 29—30-án Gbozenovácon, október 1—2-én Kovinon, 3—4-én Karlsdorfa, 5—6-án Vrsacon és 7—8-án Zichyfalván.

— Eljegyzés. Ádám Böske Subotica, Guncz Sándor Debeljača és Ádám Paula Subotica, Stein Manó Debeljača, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— A zagrebi tőzsde szünetelt Péter király rekvemjének napján. Beogradból jelentik: A Péter királyért tartott rekvem napján, kedden a zagrebi tőzsde szünetelt tartott. Érdekes, hogy ugyanakkor a beogradi tőzsde nem szünetelt.

— Kopinits Párisban. Budapestről jelentik: A főkapitányság levelet kapott Párisból, amelyben arról értesítik, hogy Kopinits Jenő, a száznegyvenmillió sikkasztó Párisban tűnt fel. Kopinits álnéven él a francia fővárosban és ott ügynökösökkel foglalkozik. A rendőrség felteszi ugyan, hogy a sikkasztó csakugyan Párisban van, de elfogatására nem gondolnak, mert az esetleges párisi nyomozás költségei többet tennének ki száznegyven magyar milliónál.

— Amerikában életbeléptették a nyolcórás munkaidőt. Newyorkból jelentik: A napi nyolc órai munkaidőről szóló törvényt a Steel-Corporation számos fémpari gyárában mártól kezdve életbeléptették. Ennek következtében a kolók három munkacsoporttal dolgoznak. A nyolcórás munkanapot csütörtöktől kezdve a Carnegie-Company is bevezeti és a Youngstown-Company is bejelenti, hogy ezt a példát haladéktalanul követni fogja.

A subotici zsidó Patronazs Egyesület zsidó tápszüllőket keres 6—14 éves fiú- és leánygyermek részére. Jelentkezni lehet Löbl Salamonné elnökönél.

— Köröznek egy budapesti tőzsdebizományost. Budapestről jelentik: A büntetőtörvényszék vizsgálóbírója ma nyomozólevelet adott ki Schiller Pál tőzsdebizományos ellen, ki üzletfelei megbízásait nem teljesítve, 60 millióval megszökött a fővárosból. Időközben ugyan a tőzsdebizományos hozzátartozói kiegészítettek a károsultakkal, kik büntetőjogi feljelentésüket vissza is vonták. Mivel azonban e bűnylv hivatalból üldözendő, a bíróság elrendelte a tőzsdebizományos körözését.

— Szófiában lesz a jövő évi esperanto világkongresszus. Nürnbergből jelentik: Az esperanto világkongresszus befejező ülésén heves vetélkedés folyt a legközelebbi kongresszus helyének kijelölése körül. Az osztrák kormány hivatalosan Bécsbe hívta meg a nagygyűlést, de Szófia és Brüsszel is szóba került. A németek Bécs mellett szavaztak és a magyarok is Bécsért pártoltak, de a többség husz szavazattal Szófia mellett döntött. A kongresszus alkalmából színházi előadások is voltak, amelyek során a »Bölcs Nánán« esperanto nyelvű előadása aratott nagy sikert és tett tanúságot az esperanto nyelv iradáni kifejező erejéről. Nemzetközi szavazóverseny is volt, amelyen a melyen a második díjat a magyarok nyerték.

— Az amerikai elnök fia — dohánygyári munkás. Newyorkból jelentik, hogy Coolidge elnök fia dohánygyári munkás.

— Tűzek Vrsac környékén. Vrsacról jelentik: Zichyfalván a múlt hét szombatján Hasenstrass János portáján tűz ütött ki, amely tizenkét boglya szénát elhatvasztott. Pénteken ugyan csak Zichyfalván Herold Mátyás és Engel József udvarán volt tűz, amelyet pár óra alatt sikerült eloltani.

— Leány, aki férjruhában üldözi hűtlen szerelmét. Régi spanyol vigjátékok kedvelt alakja volt a férjruhába öltözött nő, aki romantikus kalandok között férközött hozzá szerelme tárgyához. Ilyen romantikus hajlamu nőt fedezett fel a minap a rendőrség Nápoly uccán. Felűnt az egyik rendőrnek, hogy egy széparcu, karcu termetű ifju napok óta bekukkan minden kávéházba és kocsmába, de sehol sem telepedik meg, hanem sietve távozik. A rendőr megszöfítette a gyanus ifjut s hamarosan észrevette, hogy nem férfi, hanem leány. Bevitte azután a rendőrségre s ott megállapították, hogy egy jó családból származó fiatal leány, aki elszökött hazulról s férjruhában keres mindenütt egy fiatalembert, aki jegyese volt, de azután hűtlenül elhagyta. Elhatározta, hogy bejárja megkeresésére nemcsak egész Olaszországot, hanem még Amerikát is.

Fischer Ernő grafikai műintézete, Subotica. Litográfiai műintézet, üzleti könyv- és dobozgyár, dombornyomda. A vállalat kezdettől fogva szép eredménnyel működik. Készítményei a novisadi kiállításon a II. emeleten, a 117. sz. standon, vannak kiállítva. A kereskedelemügyi miniszter ur a cég által kiállított munkáról a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozott és a cég tulajdonosát hosszabb megszólítással tüntette ki.

Szövött függönyök (roletták) ablakokhoz minden szélességben és hosszúságban Krausz Edénél Novisad.

Iskolai hír. A kereskedelmi és iparügyi minisztérium fenhatósága alá tartozó gyorsíró-, gépiró- és levelezési iskolában augusztus 15-én kezdődik a beiratás az egyéves tanfolyamra. Nővendékek csak korlátozott számban vétnek fel a jelentkezés sorrendjében. Beiratkozni lehet naponta délelőtt 9—1 óra között. VI. Petrogradska ulica 27.

Ziga Sternberg 1 drug rt., Požega. A cég 1888-ban alakult, kezdetben borászati és pincészi termékekkel, pálinkafőzéssel és ecetgyártással foglalkozott; 1922-ben likőr- és rumgyártat létesített. A likörgyártás a legmodernebb francia rendszerrel; meleg párolással történik. A rumot édesgyökér párlatából állítják elő. Gyártmányait az ország minden részébe, különösen pedig ide a Vajdaságba szállítja. Szilvapálinkából nagy exportja van Ausztriába. A cég készítményei a novisadi kiállításon az 59. sz. teremben, a 21. standon láthatók. A gyár az ország minden nagyobb városában és helyiségében tart állandó képviselőket.

Weisz Jenő suboticiai kefégyáros gyártmányait a novisadi kiállításon a kereskedelemügyi miniszter ur hosszasan megtekintette és a kiállított cikkek külön felhívta az érdekelteket a novisadi kiállításon a II. emeleten, a 78. sz. standon láthatók.

Dr. Gábor Arthur orvosi rendelését, szeptember hó 1-ig becsüntette.

SPORT

•••

A zagrebi Gradjanski Suboticán. A sivar nyári futbalszezon főtátraktóciója lesz a zagrebi Gradjanski vasárnapi vendégszerelése. A kiváló zagrebi együttest, mint már megirtuk, a Sand csapata kötötte le, amely az európai hírű ellenfelével szemben a legerősebb csapatát állítja ki. A Gradjanski, amely komplett csapattal jön Suboticára, az idén megnyerte Jugoszlávia bajnokságát és spanyolországi túráján a világhírű spanyol elitcsapatot, a Barcelonát 1:0 arányban megverte. A csapat föltétlen magasnívóju futballt játszik, csatársora gyors, ötletes, fedezetsora pedig legjobb triász az egész országban. A mérkőzés előtt a Sand komb. és a Sport kombinált csapatai játszanak.

Osijek: Slavia-Krajisnik (Banjaluka) 5:2 (3:1.) A zagrebi alszövetség vidéki serlegmérkőzése. Az első félidőben mindkét részről heves, lendületes játék, amely a második félidőben ellanyhult. A banjalukai csapatban csak a védelem volt jó. A Slavia indiszponáltan játszott.

Beckerek: Bozac-Novibecei Szoko 3:2 (2:1.) Barátságos. A novibeceiek jobb futballt játszottak. A Borac tizenegyesből szerezte meg a döntő gólt.

TŐZSDE

•••

Beograd, augusztus 14. Páris 5.34, London 4.36, Milanó 4.07, Genf 17.10, Newyork 9.94, Berlin 00.30, Prága 2.79, Bécs 0.13.20, Bukarest 42, Budapest 0.53.

Zürich, augusztus 14. Zárlat: Berlin 00.00190 (00.00145), Newyork 553.50 (552.50), London 25.3 (25.25), Páris 30.40 (30.75), Milanó 23.50 (23.45), Prága 16.20 (16.20), Budapest 00.3 egynyolcad (00.3 egynyolcad), Beograd 5.87 (5.85), Bukarest 2.50 (2.50), Szófia 4.80 (4.80), Varsó 00.024 (00.024), Bécs 00.78 (00.07750).

Budapest, augusztus 14. A devizaközpont hivatalos árfolyamai: Berlin 0.60—0.80, Newyork 19100—19700, Milanó 820—855, Bécs 26.80—28.20, London 87200—89600, Páris 1080—1110.

Értéktőzsde. A magánforgalomban kisebb foku realizálási hajlam észlelhető. Minden könnyen kapható. A kötések általában a tegnapi középárfolyamokon történt. Kosztpénz 15 százalék. Magyar Hitel 600—610.000, Osztrák Hitel 180000, Államvasut 570000, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 1300000, Láng 300000, Olasz Bank 40000, Angol-Magyar Bank 100000, Leszámitoló 100000.

„MARIOLA” arckrém a legjobb arcápoló!

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon kedves ismerősöknek és jóbarátoknak, akik szeretett hitvesem végtiszűessége alkalmával személyes jelenlétükkel fájdalommalban résztvettek, valamint azoknak, kik részvétüket virágadományok által kifejezésre juttatták, hálás és el nem muló köszönetemet fejezem ki.

Herz Gyula.

Üzletátvétel.

Alulírottak a „Braća Petljanski“ st.-bečeji cég fűszerüzletét megvásárolván, felhívjuk a cég hitelezőit, hogy követelésüket dr. Draskóczy Ede stari-bečeji ügyvédünknel 8 nap alatt jelentsék be, — mert ellenkező esetben azokért felelősséget nem vállalunk.

St.-Bečeji, 1923. évi augusztus hó 12-én.

6126 Szűcs Andor és Djura Bunjevački

Községi Előljáróság St.-Bečeji.
3048/1923. sz.

Árlejtési hirdetés

St.-Bečeji község előljárósága a tulajdonát képező „Tisza“-szálló javítási munkálataira nyilvános árlejtést hirdet. Előirányzott összeg 312.123 dinár 50 para. A tervek és a költség-előirányzat a hivatalos órák alatt a jegyzői hivatalban megtekinthetők. Csak vizsgázott és képesített építészek írásbeli ajánlatai vétetnek figyelembe. Óvadék 5%, amely a község pénztárába az árverés napjának délelőtti 9 órájáig letétbe helyezendő. Az árlejtés napja 1923 augusztus 20-ika, d. e. 9 óra. Ajánlatokat csakis a község által kiadandó úrlapon lehet tenni, amelyek 20 dináros okmánybélyeggel látandók el.

St.-Bečeji, 1923 augusztus 9.

6133 Községi Előljáróság.

Topolai Izraelita Hitközség Bácska-Topola

Pályázat.

A topolai izraelita hitközség az ideai nagy ünnepekre egy kellemes hangú kíséret előimádkozót keres. Pályázók felkértenek, hogy próbaéneklés céljából alulírt elnökségnél előzetesen bejelentendő időben megjelenni sziveskedjenek. Fizetés megegyezés szerint. Az utiköltség csak az akceptálnak lesz megtérítve.

Bácska-Topola, 1923 augusztus 12-én.

Komlós I.

Székely Ignác

hitközs. jegyző

6170

hitk. alelnök.

Hirdetmény.

A subotici Izraelita Szentegylet ezennel pályázatot hirdet egy második titkári állásra. Pályázótól megkívánatik lehetőleg a szerb, magyar és német nyelv bírása, valamint jártasság a zsidó ügyekben. — Javadalmazás megegyezés szerint. Részletes ajánlatok a családi állapot és kor megjelölése mellett folyó hó 25-ig Komor Géza nagykereskedő alelnök címére intézendők.

Az Előljáróság.

6034

25—30 éves róm. kath nevelőnő kerestetik

szeptember 1-ére 14 éves leányka és 12 éves fiú mellé magyar, német és francia nyelvtudással, jó zongorista, ki egyúttal a tanításban és kézimunkában segédkezne. Mindenképen kifogástalan egészséges egyének forduljanak ajánlatukkal Schmolka hirdetőirodába Novisad, Futoški put 2. 5997

OSTORNYELER

nadból minden minőségben kaphatók Fekete Gyula cégnél Subotica, Scotus Viatora ulica 27. — mint Filip Bumiller prágai gyár főelárúsítója S. H. S. területére. 6179

Műtrágyát

szállít a legjobb minőségben és a legmegbízhatóbban a Bácskai Mezőgazdák Szövetkezete, Sombor Gazdák, ne rendeljétek másutt, csak saját szőlővetkezeteknél!

Értesitem a n. é. közönséget, hogy Zrinjski trg. 11. szám alatt

lakatos-műhelyt nyitottam.

Minden szakmabeli munkát olcsón és pontosan készítek. Legmodernebb kaszákat nyitok és javítok, valamint mindenféle gép- és motorjavítást válllok és hegesztek. Szíves pártfogást kér Wachtler Mihály Subotica, Zrinjski trg.

Eladóházüzlettel

torzalmatlanul azonnal behelyezhető lakással Novisadon. Üzv. Köhm Ignácné kesáraru-üzlete, Novisad, Jevrejska ulica 14. sz. 8900

Kádársegédek, könnyű munkálatu don-gából, új transportakordmunkára legmagasabb díjazás mellett felvétetnek. Utiköltség megtérítve. Hirschl Oszkár gazdaságában Potiskisveti Nikola, Senta mellett. 6074

Nagyobb üzlethelyiség esetleg irodakulái főutcán bérbeadó. Azonnal elfoglalható. **BERKOVITS KULA**

Tankönyvek

Ciril, Horvát, Német, Magyar nyelven engedélyezett S. H. S. iskolák részére. Iskola irkák viszont eladónak nagy engedmény. Arjegyzéket ingyen küld. **Lipsitz és Lampel** Subotica Telefon: 604.

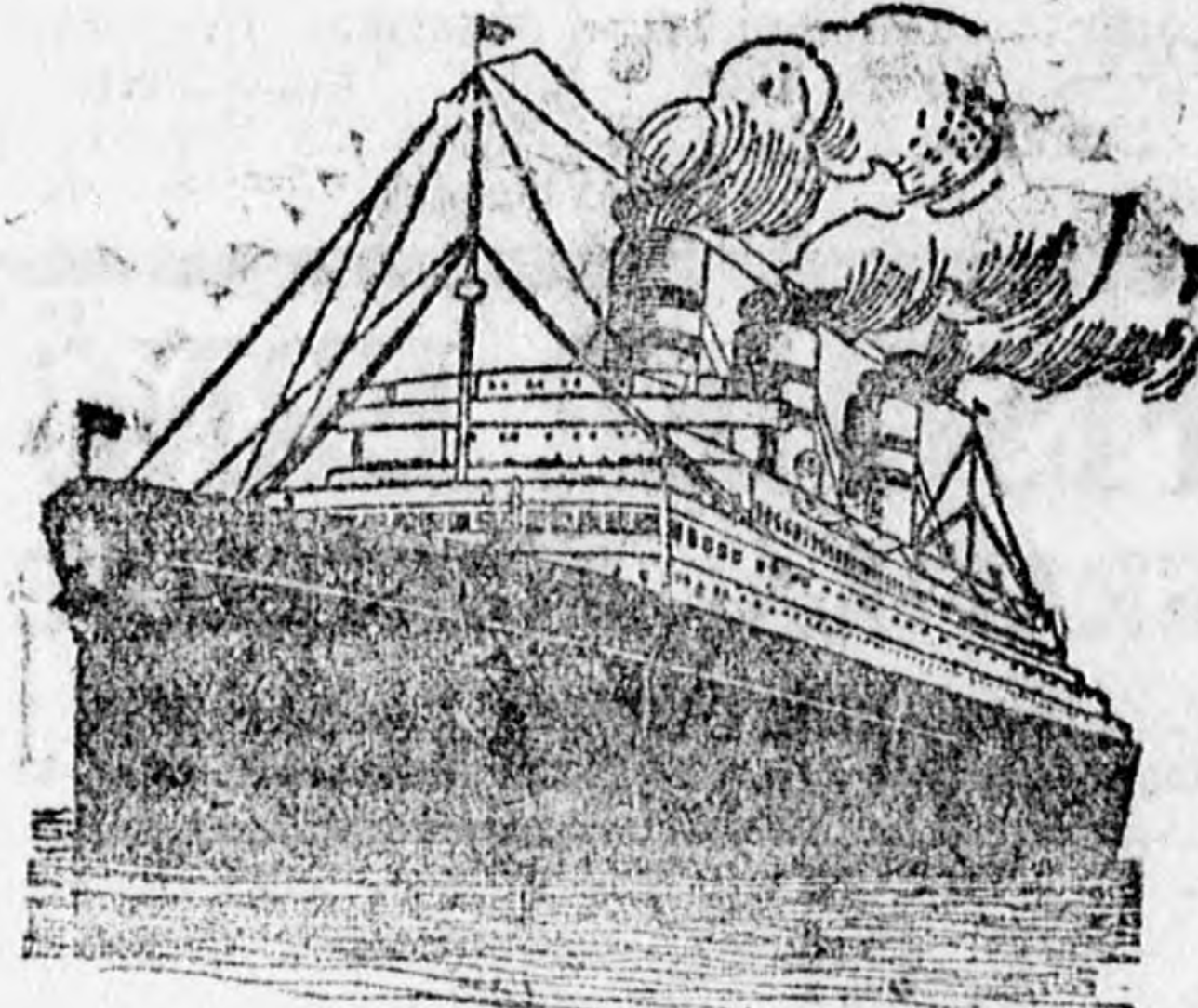
ALMOLNÁR aki az automatikus magasörlésben teljesen jártas, lehetőleg nőfeln, kerestetik. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével Erste Osijeker Walzmühle A. G. Osijek címre kéretnek.

Boros-hordóinkat

prima anyagból minden nagyságban ugyszintén tíz darab 48 hektoliteres lager hordót jutányos árrban kiárusítjuk. Tel. 289. **MUCSY és TÁRSAI** Pajo Kujundžićeva ul. 34.

Ne mulassza el megtekinteni **Weisz J. kefeárugyár MINTAKIÁLLITÁSÁT** Novisadon, II. emelet 78. ajtószám.

Holland—Amerika Linie Zagreb Rotterdam New-York Vezérképviselőt Jugoszlávia részére: **HRVATSKA BANKA ZA PROMET S NEKRETNINAMA D. D. ZAGREB**

Utások szállítása I., II. vagy III. osztályon Észak-amerikába és Kanadába, óriási és legmodernebben berendezett gyorsgőzösökön. Az ut a nyílt tengeren 6—7 napig tart. Az átkelés a legkellemesebb, legbiztosabb és leggyorsabb. **Kínzó konyha.** Gőzhajók indulása minden héten. III. osztályu utások külön, mintaszerűen tiszta kabinnal rendelkeznek. Mindennemű felvilágosítást bárki részére ingyen ad: **HOLLAND—AMERIKA LINIE ZAGREB, ZRINJSKI TRG. BR. 8.**

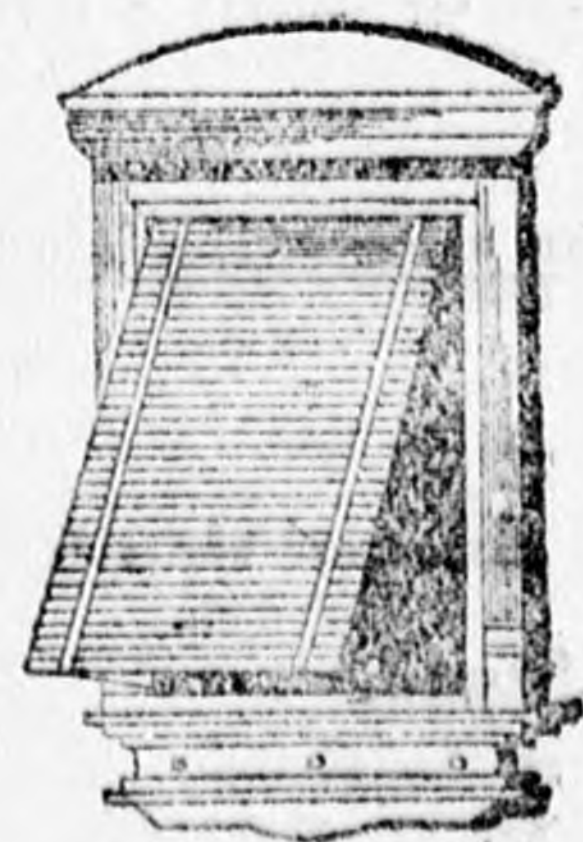
Két ügyes elárúsító akik közül az egyik utazásra is alkalmas kell hogy legyen, szerb-horvát, német és lehetőleg magyar nyelvismerettel, lehetőleg azonnali belépésre kerestetik. Adolf Adler, Osijek I. Pejačevićeva ulica 4. 6159

HYGIEIA KÖTSZERGYÁR SUBOTICA, BADALIČEVA ULICA 6. SZÁM

Gyárt és raktáron tart **ORVOSI KÖTSZEREKET** mindennemű **BETEGÁPOLÁSI CIKKEKET** elsőrendű minőségben. Kórházaknak és betegsegélyző pénztáraknak nagy árengedmény!

CSERÉPKÁLYHÁK TŰZHELYEK (SPARHETOK) átrakását, javítását és tisztítását **METEOR KÁLYHÁK** beides et, kitapasztását számottal a legolcsóbb árrban elvállalja **Takács Mihály** cserépkályhás Subotica, Ručić-utca 1. szám Ugyanott olcsó új cserépkályhák eladók. 4282

Kóstolja meg az **Apatini Sörgyár SÖREIT,** amelyek a **Novisadi Kiállítás** ideje alatt a **kiállítási pavillonban** és a **WINKLE-féle Sörcsarnokban** Novisadon kerülnek kimérésre

REDŐNYÖK minden nembn ugymint: Acél „Esslinsen“-féle fa zsaluablak és vászon, továbbá az összes mű- és épületlakatosárúk, valamint teherfelvonók gyártása **BERNOLD SZILVESZTER** Alapítotott: 1885. **NOVISAD** gárgyárral szemben Kérjük a novisadi kiállításon aug. 11-től 26-ig 18. sz. pavillonunkat megtekinteni. — Telefonszám: 234.

LEVELEZÉS
Szerb-horvát nyelvet teljesen bíró intelligens hölgy ismeretűt keresem, kinek társaságában szabad délutánjaimat nyelvgyakorlás céljából eltölthetném. Leveleket «Urimber» jelleg alatt a «Publik» hirdetőirodába kérek. Subotica, Huspiac.

FOGLALKOZÁS
Gyógyszerészgyakornokot keres szerb, német nyelvismerettel Török, Kovin. 6165

Házvezetői állást keres jobb hazbanintelligens nő. Ajánlatokat «Megt. Jel» jellegre főkkidomválat Vel.-Becskerek továbbít. 6120

Egy segéd, ki a fűszer- és csemegeszakmában elsorangan járjas, f. hó 15-ére felvétetik Sági fűszer- és csemegékereskedésben Subotica, Huspiac. Személyes megjelenés megkívánatlik. 6006

Vizsgázott gépész, több évi gyakorlattal, 25 éves, nős, állást keres azonnali belépésre. Elvállalja stabil, gőz-, Diesel- és bármely motor kezelését és javítását. Cim: Huszár Sándor, Titel, 6097

Almolnárt keresek, aki egy jóforgalmu malom önállóan tud vezetni, azonnali belépésre. Csak személyesen tárgyalok. Matity-malom, Mol. 6175

Gyakorlott női kalapkészítő nő felvétetik jó fizéréssel. Heiduska Mariska, Subotica. 6195

Deutsches Fräulein (Reichsdeutsche). Kaufmännisch gebildet, gute Weisnählerin, sucht Stelle in besserem Hause zu Kindern oder eventuell im Büro. Adresse: Rosl Neumann, Würzburg (Bayern), Friedenstr. 49. 6175

Szoptatós-dadát keresek azonnalra. Basčiné, VI. Vukovičeva-utca 26. 6149

Negyven éves kertész október 1-re állást keres. Cim a kiadóban. 6154

Flatal asszony, 7 éves kislányával, kitűnően főz, szakácsnőnek vagy gazdaszónynak ajánkozik. — Reiner fűszerüzlet, Csányi, Senčanski put 1. 6185

Molnárt keresek azonnali belépésre, aki a malomszakmában teljesen járjas. Seper Tóbiás Osijek, I. Pejačević utca 40. 6185

Gépiróksasszonyt magyar gyorsirással azonnali belépésre keresünk. Nőmet vagy szerb nyelvtudással előnyben. «Barzel» rt. ezelőtt Rosenfeld Testvérek vaskereskedése, Subotica. 6178

Szoptatós-dajka 4-6 hetes gyerekek felvételük. Cim a kiadóban. 6192

VÉTEL-ELADÁS
Boroshordók, kádak, vastartányok jókarban, jutányosan kaphatók. Bővebbet Földes ruháüzlet. 6184

Amerikai íróasztalt azonnali megvételre keres Havas és Forgač, Topola, Bácska. 6193

APRÓHIRDETÉSEK
Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Logóképek apróhirdetés díj felét fizetik. Állatképek az apróhirdetés díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőknek válaszlevél mellékelendő.

ZÁLOGINTÉZET
Értéktárgyakra kölcsönt ad. Egyenruhák szállítása, koponyaszövet, ékszerék, női kalapok, cipők, ruhák eladók Bogovičeva-(Kini-zi) utca 12. 686

Szívógázmotor 60-70 HP vadonatúj Langen és Wolf-féle, Deutz gyártmány, azonnal szállítható. Petrass László Vel.-Becskerek, Brig-Ristica 2218.

Bajmokon a piactéren ház 883 négyzetméter telekkel — vendéglőnek vagy egyéb üzletnek igen alkalmas — eladó, esetleg fél porta is. Érdeklődni lehet: Kollár István sertéskereskedőnél, Bajmokon. 6082

Szémalom elköltözködés miatt sűrűsen eladó. Fenér Sándor molnár, Feldvarac. 6008

Prima retortafaszenet ajánl a teslici iparművek egyedüli képviselője. — Ludwig Hubert Novisad, Zeljeznicka ul. 19. 5879

Törmelék nickelt, rezet, alumíniumot és rétegfémeket legmagasabb áron vesz Martinović D. D., Kula.

Szállítási üzlet, mely 40 éve fennáll, eladó teljes felszereléssel, takarmánykészlettel, esetleg istálló- és udvarbérlettel. Özv. Bergel Lajosné, Senta. 6181

Eladó egy tisztafajú nőtény (arvaskutya, Felvilágosítás kapható Szegedi szőlők 183a. 6097

Egy 4 tonnás **teherautó** gumifokkal üzemképes állapotban eladó.

Reichel és Morvay épület- és géplakatosműhely Novisad, Kamenicki utca 28. 6048

Elsőrendű használt transzportthordók kaphatók a legjutányosabb árban Subotica, Zrinjski trg 31. sz. alatt. 6166

Eladó a Zrinjski trg 5 sz. házamnál átalakítás folyóan feleslegessé vált több tőkarban levő ablak, ajtó- és épüleifa. Jerković M. - tyás Subotica. 6115

Sőtétszini hálószobaberedezés kifogástalan matracokkal, íróasztal, egyes ággyéjjeliszekrénykével eladó. Tudakozódni lehet Schwimmernél, Hitelbank, Telefon 50. 6164

Deszka- és épületfakereskedés elköltözés miatt eladó hozzávaló házzal és raktárral. Azonnal átvehető. Közlebbit Stjepan Demčak, Dal (Jugoszlavia) 6186

Ház nagy telekkel a főpostá mellett, kétszobás lakás azonnal elfoglalható, jutányos áron eladó. Bővebbet «Publik» hirdetőiroda, Strossmajerova ul. 8

Vojvodinában és Szlavóniában állandóan vásárolók reoggyot, papírhulladékok, ócskavasat, ócskafémeket — csontot stb. Kraus stariji Osijek Telefon 24. 6004

Hereltető eladó Gábor Gergelyné, Senta. 6180

Női kerékpárt megvételre keresek, esetleg férfi kerékpárral is becserelek. Nojček Géza. 6174

Iroda- vagy garçonlakás és butorozott szobák kiadók. Egy szoba, konyha, speizfüres; kétszobás lakás butorral átadó. Tulajdonosok megbízását kérem. Butorok, ingó és ingatlanok adás-vétele Lángné Reklám Publik-iroda, Huspiac. 6197

Eladó teljesen új, masszív, fényezett körte hálószobabutor és egy alig használt Schunda-féle, kitűnő hangú pedálos cimbalom Kohut József asztalosnál Bajmokon. 6194

KÜLÖNFÉLE

Lilium - creme egyedüli biztos szer szepítő, májfoltok, miteser ellen. Kapható Illés - gyógytárban, főpostával szemben. 2417

Szepítő, májfoltot három nap alatt eltávolít a Pinter-féle Pifi-krem és kölni viz használata. Kapható kizárólag a Pinter-nyógytárban, nagytemplom mellett. 2896

Elcseserőlném beltéren levő lakásomat, mely áll egy szoba, konyha és pincébe, egy nagyobb lakással. Cim a kiadóban. 6196

Pöstyénbe nem kell utazni ha rheumatizát, ischiását gyógyítani akarja, mert eredeti pöstyéni iszapot kaphat az Illés-gyógytárban, főpostával szemben. 2417

Fehérnemű- és folsőrhuvarrózó házakhoz ajánkozik. Cim a kiadóban.

Butorozott szobát keresek két személy részére, egy- vagy kétszobásat a beltéren. Cim a kiadóban.

Díklány uri családnál teljes ellátásra, zongorahasználattal, elfogadtatik. Cim a kiadóban. 6191

Butorozott szoba kiadó. Ugyanott hálószobabutor eladó. Cim a kiadóban.

Teljes ellátásra elfogad uri iskolásleányt izr. uri család. Cim a kiadóban.

Egy butorozott szoba konyhasználattal kiadó. Bővebbet Horovitz Lipót ruháüzletében, városháza alatt. 2177

Gazdák! Figyelem! Ha állatállományát meg akarja védeni a sok pusztító vesztől és betegségtől, úgy használja a valódi «Creolin» fertőtlenítőszer. Főlerakat nagyban és kicsinyben Hercl (volt Wachsmaun) drogéria, Subotica, Alexandrova-ul.

Hogedül? Jegyezze fel cégünket! Bármilyen zeneművet gyorsan és pontosan megkap tőlünk. Moravetz zeneműkereskedés, Timisoara, Románia — Jegyzék ingyen. 1733

FISCHER ERNŐ
GRAFIKAI MŰINTÉZETE
Karadzičeva u. 26 SUBOTICA Pasičeva ulica 9 (Saját ház) Tel. 341 SUBOTICA Interurban telef. 62

Üzleti könyv- és dobozgyár .: Lithographia .: Vonalzóintézet .: Könyvnyomda .: Könyvkötészet

RELIF
első jugoszláviai dombornyomó és vésnöki műintézet

T. C.!
Van szerencsém tudomására hozni, hogy a novisadi „Relif” dombornyomdát és vésnöki műintézetét megvettem és azt Suboticára helyeztem át. Ezen legmodernebbül berendezett műintézet teljesítőképesége a modern kor oly magas színvonalán áll, hogy ezáltal teljesen szükségtelenné teszi az ezen szakmába vágó munkáknak — mint eddig — a külföldről való behozatását. Egyben van szerencsém t. c. figyelmét felhívni az 1907 óta fennálló és a legjobb hírnevnek örvendő lithographia és könyvnyomdai műintézetemre, üzleti könyv- és dobozgyáramra és a legmodernebbül berendezett vonalzóintézetemre és könyvkötészetemre, mely üzemen az összes vállalt munkákat a modern kor igényeinek megfelelő ízletes kivitelben és lehető legjutányosabb áron szállítja. Cégame a n. é. közönségnek a következő munkák szállítására ajánlom **Dombornyomda és vésnöki műintézet:** Címkek, Névjegyek, Levélpapírok, Védjegyek, Leragasztó címkek, Pecsétnyomók, Domborsajtók hivatalok és bankok részére. Minden vésnöki munkát **Lithographia:** Egy- és többszínű címkek, Védjegyek, Levélpapírok, Részvények, Betétkönyvecskék, Cheqek, Plakátok, Céglapok és minden modern reklámot. **Könyvnyomda:** A legszebb és legmodernebb nyomtatványok. **Üzletikönyvgyár és vonalzóintézet:** Mindennemű üzletikönyvek bankok, nagyvállalatok, biztosítótársaságok stb. részére a legjobb bekötésben. Mindennemű raszterek elkészítése a legjobb papírok használata mellett. **Dobozgyár:** Szögletes és gömbölyű dobozokat minden nagyságban a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig. **Könyvkötészet:** Mindennemű könyvkötészeti munkák készítése. Kérem egy próbarendelettel meggyőződni munkám elsőrendű kiviteléről és ársim jutányosságáról. **Tekintse meg pavilonunkat II. em. 117. Stand.** Teljes tisztelettel: **FISCHER ERNŐ.**

**Kötöttáru-
készítményeim
elismert tartósak**

BECK JENŐ

Subotica, Pašičeva ul. 8.
(Gőzfürdő mellett.)

**Uj modellek!
Gyári árak!**